

Suvestinė redakcija nuo 2020-10-20 iki 2020-12-31

Nutarimas paskelbtas: TAR 2018-10-05, i. k. 2018-15880

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS DĖL VALSTYBINĖS APLINKOS MONITORINGO 2018–2023 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2018 m. spalio 3 d. Nr. 996
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo 7 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Patvirtinti Valstybinę aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programą (pridedama).

Ministras Pirmininkas

Saulius Skvernelis

Aplinkos ministras

Kęstutis Navickas

VALSTYBINĖ APLINKOS MONITORINGO 2018–2023 METŲ PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) paskirtis – atsižvelgiant į esamus tarptautinius įsipareigojimus ir nacionalinius poreikius, sudaryti sąlygas aprūpinti atsakingas valstybės ir tarptautines institucijas, visuomenę patikima informacija apie gamtinės aplinkos būklę ir antropogeninio poveikio nulemtus gamtinės aplinkos būklės pokyčius. Įgyvendinti Programos uždaviniai sudarys sąlygas tinkamai vertinti gamtinės aplinkos būklę Lietuvoje, valdyti ir prognozuoti ją tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu, aprūpinti visų lygių aplinkos kokybės ir visuomenės sveikatos priežiūros institucijas informacija apie aplinkos būklę, būtiną sprendimams priimti.

2. Įgyvendinti Programos uždaviniai sudarys sąlygas spręsti šias gamtinės aplinkos problemas:

2.1. aplinkos oro taršos ir jos poveikio, klimato kaitos padarinių grėsmės žmonių sveikatai ir ekosistemoms;

2.2. neigiamos radionuklidų artimosios ir tolimosios pernašos įtakos aplinkos kokybei;

2.3. neigiamo antropogeninės veiklos poveikio požeminio vandens telkinių, išskirtinės ekonominės zonos, teritorinės jūros, priekrantės ir tarpinių vandenų, upių, ežerų ir tvenkinių būklei;

2.4. dirvožemio kokybės prastėjimo dėl natūralių ar ūkinės veiklos skatinamų natūralių procesų, didėjančios dirvožemio antropogeninės fizinės ir cheminės taršos;

2.5. biologinės įvairovės nykimo ir neracionalaus gyvosios gamtos išteklių naudojimo;

2.6. invazinių augalų ir gyvūnų rūšių, keliančių pavojų biologinei įvairovei, ekonomikai ir žmonių sveikatai, plitimo;

2.7. tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų iš kitų valstybių į Lietuvą grėsmės ir klimato pokyčių įtakos silpnai antropogenuotų teritorijų (sąlygiškai natūralioms) ekosistemoms įvertinimo;

2.8. didėjančios Baltijos jūros taršos, biologinės įvairovės ir agroekosistemų produktyvumo mažėjimo, šachtinių šulinių užterštumo nitratais dėl paviršinio ir požeminio vandens telkinių taršos maistinėmis medžiagomis iš pasklidusios taršos šaltinių;

2.9. vertingiausių ir ekologiškai jautrių kraštovaizdžio kompleksų (gamtiniame karkase, saugomose teritorijose) nykimo (įskaitant jūros krantų ardą), estetinės jų vertės mažėjimo dėl ūkinės veiklos ir rekreacinės apkrovos;

2.10. dėl klimato kaitos ir kitų veiksnių įtakos intensyvėjančių karstinių procesų, blogėjančių teritorijos naudojimo sąlygų Šiaurės Lietuvos karstiniame regione;

2.11. neigiamos natūralių (gamtinių) seisminių įvykių (žemės drebėjimų) bei antropoginių seisminių įvykių įtakos aplinkai, kraštovaizdžiui ir ūkinei veiklai seismiškai aktyviose zonose.

3. Programa parengta atsižvelgiant į:

3.1. Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktų nuostatas: 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL 2010 L 20, p. 7) (toliau – Direktyva 2009/147/EB) 3 ir 12 straipsnių, 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo (OL 2006 L 372, p. 19) (toliau – Direktyva 2006/118/EB) 4 ir 5 straipsnių, 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 68) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB)

Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1) (toliau – Direktyva 91/676/EEB), 5 ir 6 straipsnių, 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/105/EB (OL 2006 L 363, p. 368) (toliau – Direktyva 92/43/EEB), 3, 4, 11, 17, 18 straipsnių, 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo (OL 2014 L 317, p. 35) (toliau – Reglamentas (ES) 1143/2014) 14 straipsnio, 2016 m. liepos 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/1141, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 nustatomas Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas (OL 2016 L 189, p. 4) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/1141) priedo, 2017 m. liepos 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2017/1263, kuriuo atnaujinamas Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/1141 pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 nustatytas Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas (OL 2017 L 182, p. 37) (toliau – Reglamentas (ES) 2017/1263) priedo, 2011 m. liepos 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo 2011/484/ES dėl informacijos apie „Natura 2000“ teritorijas teikimo formos (OL 2011 L 198, p. 39), 1998 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyvos 98/83/EB dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 4 tomas, p. 90) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 596/2009 (OL 2009 L 188, p. 18) (toliau – Direktyva 98/83/EB), 5, 7, 8 ir 13 straipsnių, 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 5 tomas, p. 275), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB (OL 2009 L 140, p. 114) (toliau – Direktyva 2000/60/EB), 8, 11 ir 15 straipsnių, 2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/81/EB dėl tam tikrų atmosferos teršalų išmetimo nacionalinių ribų (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 320) (toliau – Direktyva 2001/81/EB) 7, 8 straipsnių, 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/35/EB ir panaikinama Direktyva 2001/81/EB (OL 2016 L 344, p.1) (toliau – NEL direktyva), 8, 9, 10 straipsnių ir V priedo, 2013 lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 1386/2013/ES dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“, kuriuo patvirtinta 7-oji aplinkosaugos veiksmų programa, 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 525/2013 (ES) dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos bei ataskaitų ir kitos su klimato kaita susijusios nacionalinio bei Sąjungos lygmens informacijos teikimo mechanizmo ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 280/2004/EB (OL 2013 L 165, p. 13), 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 529/2013/ES dėl naudojant žemę, keičiant žemės naudojimą ir vykdant miškininkystės veiklą išmetamo ir absorbuojamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio apskaitos taisyklių ir informacijos apie su šia veikla susijusius veiksmus (OL 2013 L 165, p. 80), 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES (OL 2018 L 156/10), 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų, iš dalies keičiančio direktyvą 79/117/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 465), su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Komisijos reglamentu (ES) Nr. 2016/460, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų IV ir V priedai (OL 2016 L 80, p. 17) (toliau – Reglamentas Nr. 850/2004), 9 straipsnio, 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/107/EB dėl arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių aplinkos ore (OL

2004 L 23, p. 3) (toliau – Direktyva 2004/107/EB) 3, 4, 5, 7, 8 straipsnių, 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL 2008 L 152, p.1) (toliau – Direktyva 2008/50/EB) 4, 5, 6, 7, 9, 10, 14, 15, 26, 27, 31 straipsnių, 2015 m. rugpjūčio 28 d. Komisijos direktyvos (ES) 2015/1480, kuria iš dalies keičiami keli Europos Parlamento ir Tarybos direktyvų 2004/107/EB ir 2008/50/EB priedai, kuriuose nustatytos aplinkos oro kokybės vertinimo pamatinių metodų taikymo, duomenų patvirtinimo ir mėginių ėmimo vietų išdėstymo taisyklės, 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/56/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL 2008 L 164, p. 19), 8, 9, 10, 11 straipsnių, 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje, iš dalies keičiančios ir panaikinančios Tarybos direktyvas 82/176/EEB, 83/513/EEB, 84/156/EB, 84/491/EEB, 86/280/EEB ir iš dalies keičiančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB (OL 2008 L 348, p. 84)), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. rugpjūčio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/39/ES (OL 2013 L 226, p. 1) (toliau – Direktyva 2008/105/EB), 3 straipsnio, 2006 m. lapkričio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1737/2006, nustatančio išsamias Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2152/2003 dėl miškų ir aplinkos sąveikos monitoringo Bendrijoje įgyvendinimo taisykles (OL 2006 L 334, p. 1) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1737/2006), 2, 4, 5, 6, 7, 9 straipsnių nuostatas; 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyvos 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikintos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas 72 straipsnio nuostatą (OL 2014 L 13, p. 1), 1999 m. balandžio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL 1999 L 182, p. 1);

3.2. tarptautinių sutarčių aplinkosaugos srityje nuostatas: Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste, Tarpvalstybinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvencijos, Jungtinių Tautų Tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos (toliau – Oro teršalų pernašų konvencija) ir jos protokolų, Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (toliau – Klimato kaitos konvencija) Kioto protokolo Dohos pakeitimo, Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Klimato kaitos konvenciją (toliau – Paryžiaus susitarimas), Pasaulinės meteorologijos organizacijos konvencijos, Jungtinių Tautų Biologinės įvairovės konvencijos, Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencijos, Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos (toliau – Vienos konvencija), Stokholmo konvencijos dėl patvariųjų organinių teršalų (toliau – Stokholmo konvencija), Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio (toliau – Minamatos konvencija), 1992 m. Helsinkio konvencijos dėl Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos, Konvencijos dėl tarptautinės reikšmės šlapžemių, ypač vandens paukščių buveinių, Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvencijos, Europos kraštovaizdžio konvencijos, Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančioms sprendimams ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties (EURATOM) 35 ir 36 straipsnių;

3.3. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano“, nuostatas;

3.4. Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašas), nuostatas;

3.5. Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. XI-2375 „Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos patvirtinimo“, nuostatas;

3.6. Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 366 „Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, nuostatas;

3.7. Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 „Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“, nuostatas;

3.8. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Deklaracijos dėl švino rizikos mažinimo (C(96)42/FINAL) nuostatas.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

PIRMASIS SKIRSNIS APLINKOS ORO, KLIMATO, OZONO SLUOKSNIO IR RADIOLOGINĖS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS

4. Lietuvai aktualios šios su oro tarša susijusios ir oro kokybei įtaką darančios problemos: vietinių oro taršos šaltinių – transporto, pramonės ir energetikos objektų, įskaitant šilumos energijos gamybą namų ūkių (būstų) šildymui, – išmetami teršalai miestuose, taršos iš šiluminių elektrinių padidėjimas dėl nutraukto valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo, didėjantis kietojo biokuro vartojimas, Lietuvos oro baseino tarša iš kitų regionų atnešamais teršalais. Kad būtų tinkamai reguliuojamas į aplinkos orą patenkančių teršalų kiekis, sudaromos sąlygos valdyti aplinkos oro kokybę siekiant užtikrinti oro kokybės normų laikymąsi ir kuo mažesnę neigiamą poveikį ekosistemoms ir žmonių sveikatai, svarbu turėti objektyvią informaciją apie Oro teršalų pernašų konvencijos protokolais, Direktyva 2001/81/EB, NEL direktyva reguliuojamų į atmosferą išmetamų teršalų – sieros dioksido, azoto oksidų, nemetaninių lakiųjų organinių junginių, amoniako ir kietųjų dalelių, taip pat šios konvencijos protokolu dėl sunkiųjų metalų ir protokolu dėl patvariųjų organinių teršalų, Stokholmo konvencija, Reglamentu Nr. 850/2004, Minamatos konvencija bei kitomis ES direktyvomis ir reglamentais reglamentuojamų sunkiųjų metalų, patvariųjų organinių teršalų ir kitų oro teršalų kiekio ir koncentracijos aplinkos ore pokyčius, išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio pokyčius, kitus veiksnius, lemiančius klimato kaitą, aplinkos rūgštėjimą, eutrofikaciją, neigiamą poveikį ekosistemoms, žmonių sveikatai. Atsižvelgiant į Stokholmo konvencijos ir Reglamento Nr. 850/2004 reikalavimus, ankstesnių stebėjimų rezultatus, 2015 m. pagal Stokholmo konvencijos sekretoriato parengtas metodikas atliktos pirminės patvariųjų organinių teršalų inventorizacijos išvadas, reikia vykdyti dioksinų, furanų ir polihlorintų bifenilų (PCB) monitoringą aplinkos elementuose (ore, vandenyje, dirvožemyje), biotoje ir, esant finansinėms ir techninėms galimybėms, kitų į Reglamentą Nr. 850/2004 ir Stokholmo konvenciją įtrauktų patvariųjų organinių teršalų (visų pirma perfluoroktansulfonrūgštis, jos dariniai ir perfluoroktansulfonilfluoridas (PFOS), brominti difenileteriai (BDE), heksabromciklododekanas (HBCDD)) aplinkos elementuose (tarp jų ir ore) monitoringą. Būtina stebėti teršalų ir radionuklidų pernašų iš kitų valstybių įtaką aplinkos oro kokybei ir radiacinį foną Lietuvoje.

5. Aplinkos oro kokybės vertinimui Lietuvos teritorija, atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir teršalų koncentracijos lygį, pagal Direktyvos 2008/50/EB reikalavimus suskirstyta į zonas (zona – aplinkos oro kokybės vertinimui ir valdymui Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymo nustatytais pagrindais aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro įsakymu nustatyta Lietuvos teritorijos dalis) ir aglomeracijas (aglomeracija – zona, kuri yra miesto teritorija ir kurioje gyvena daugiau kaip 250 000 gyventojų arba kurioje dėl gyventojų tankumo (gyventojų skaičius kvadratiniam kilometre) būtina vertinti ir valdyti aplinkos oro kokybę). Lietuvoje yra 2 aglomeracijos – teritorijos, tapatinamos su Vilniaus ir Kauno miestų ribomis, ir likusi Lietuvos

teritorijos dalis – 1 zona. Pagal Direktyvų 2008/50/EB, 2004/107/EB reikalavimus zonų ir aglomeracijų sąrašas ir ribos turi būti periodiškai peržiūrimi, atsižvelgiant į valstybinio aplinkos monitoringo duomenis ir, kai reikia, tikslinami.

Aplinkos oro kokybei stebėti ir vertinti skirtą valstybinio aplinkos oro monitoringo Lietuvoje tinklą 2017 m. sudarė 14 automatizuotų miestų oro kokybės tyrimo stočių (OKTS), pagal tokių stočių tinklui keliamus reikalavimus išdėstytų didžiausiuose šalies miestuose ir pramonės centruose ir atspindinčių tiek foninį atskirų miestų oro užterštumą, darantį poveikį didžiausiai miestų gyventojų daliai (Vilniaus Senamiesčio, Vilniaus Lazdynų, Kauno Noreikiškių, Naujosios Akmenės OKTS), tiek transporto (Vilniaus Žirmūnų, Kauno Petrašiūnų, Klaipėdos Centro, Klaipėdos Šilutės pl., Šiaulių OKTS), tiek pramonės ir kitų stambių stacionarių taršos šaltinių (Vilniaus Savanorių pr., Jonavos, Kėdainių, Mažeikių OKTS) galimą įtaką oro kokybei.

6. Iš kitų valstybių atnešamą oro taršą, bendrą – foninį – šalies oro baseino užterštumo lygį, jo pokyčius ir juos lemiančius veiksniai leidžia analizuoti foninio oro monitoringo stočių sistema. 2017 m. Lietuvoje veikė 3 kaimo vietovėse toli nuo bet kokių taršos šaltinių įrengtos stotys, skirtos foniniam oro užterštumui ir teršalų srautų iš šiaurinių (Žemaitijos stotis), rytinių (Aukštaitijos stotis) ir vakarinių (Preilos ir Žemaitijos stotys) Europos regionų galimam poveikiui Lietuvos oro kokybei stebėti. Čia matuojama teršalų, į Lietuvą intensyviausiai pakliūvančių su tolimosiomis oro pernašomis, koncentracija ore ir atmosferos iškritose (kritulių cheminė sudėtis). Teršalų srautų iš pietinių regionų galimam poveikiui Lietuvos oro kokybei stebėti tikslinga atnaujinti tyrimus (tirtų miško ekosistemų komponentų būklės, biologinės įvairovės ir gausos stebėseną) Dzūkijos stotyje, kurioje šiuo metu pagal Direktyvos 2008/50/EB reikalavimus vykdomi tik sieros dioksido, azoto oksidų ir ozono koncentracijos matavimai, skirti stebėti ar nevirsijami augmenijos apsaugai nustatyti kritiniai taršos lygiai ir siektina vertė. Be to, įgyvendinant Direktyvos 2008/50/EB reikalavimus ir siekiant geriau suprasti smulkiųjų kietųjų dalelių poveikį, jo sumažinimui parinkti tinkamą politiką, Aukštaitijos kaimo foninėje stotyje atliekami išsamūs šio teršalo koncentracijos ir cheminės sudėties matavimai, o pagal direktyvos 2004/107/EB reikalavimus ten vykdomi sunkiųjų metalų ir policiklinių aromatinių angliavandenilių koncentracijos ore ir atmosferos iškritose stebėjimai. Atsižvelgiant į Reglamento Nr. 850/2004 reikalavimus, nuo 2008 m. Žemaitijos stotyje atliekami patvariųjų organinių teršalų (polichlorintų bifenilų, policiklinių aromatinių angliavandenilių ir heksachlorbenzeno) kiekio aplinkos ore indikatorinio lygio stebėjimai. Preiloje esanti stotis dirba pagal tarptautinę Oro teršalų pernašų konvencijos Tolimųjų pernašų Europoje monitoringo ir įvertinimo (toliau – EMEP) programą, Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisijos (toliau – HELCOM) programą, Aukštaitijos ir Žemaitijos stotys – pagal Oro teršalų pernašų konvencijos Tarptautinę bendradarbiavimo sąlygiškai natūralių ekosistemų kompleksinio monitoringo srityje programą (toliau – ICP IM). Šios stotys priklauso tarptautinių stočių sistemai, jų stebėjimai griežtai reglamentuoti. Atsižvelgiant į EMEP 2010–2019 m. strategijoje (ECE/EB.AIR/GE.1/2009/15) iškeltus pagrindinius tikslus, Programoje numatyta EMEP stotyje matuoti teršalų, kurie įtraukti į pirmojo lygio EMEP stočiai privalomų matuoti teršalų sąrašą, koncentraciją, kad stotis atitiktų tokio lygio EMEP stočiai keliamus reikalavimus ir prisidėtų prie Direktyvos 2008/50/EB, NEL Direktyvos reikalavimų įgyvendinimo.

7. Teršalų kaupimasis ar išsisklaidymas ore labai priklauso nuo meteorologinių sąlygų. Meteorologiniai duomenys būtini, kai reikia įvertinti oro teršalų koncentracijos pasiskirstymą erdvėje, ūkinės ar kitokios veiklos, su aplinkos oro tarša susijusių įvykių poveikį aplinkos orui, modeliuoti įvairius scenarijus numatomų priemonių veiksmingumui nustatyti ar įvertinti oro kokybę modeliavimo būdu ten, kur jos išmatuoti nėra galimybių. Siekiant vertinti klimato pokyčius, jų poveikį aplinkai, taip pat sudaryti kuo tikslesnius oro teršalų sklaidos žemėlapius naudojant teršalų išmetimo duomenų bazes, matematinius modelius ir meteorologinius duomenis, Programoje numatyta vykdyti klimato monitoringą ir toliau Lietuvos teritorijoje išlaikant esamą meteorologinių stebėjimų stočių tinklą, atitinkantį Pasaulio meteorologijos organizacijos (PMO), kurios nare Lietuva yra nuo 1992 m., reikalavimus. Meteorologinius parametrus taip pat būtina lygiagrečiai su kitais matavimais matuoti ir pagal tarptautines programas (EMEP, ICP IM) veikiančiose stotyse.

8. Įgyvendinant Vienos konvencijos reikalavimus, numatyta tęsti ozono sluoksnio pokyčių stebėjimus, atliekant bendrojo ozono kiekio ir ultravioletinės A saulės spinduliuotės (UVA) bei ultravioletinės B saulės spinduliuotės (UVB) monitoringą.

9. Dėl atominės energetikos plėtojimo regione, statomų ir planuojamų statyti atominės elektrinių kaimyninėse šalyse (ypač Baltarusijoje ir Rusijoje) ir darbų, susijusių su Ignalinos atominės elektrinės eksploatacijos nutraukimu, Lietuvoje ypač svarbus vaidmuo tenka oro radiologinio monitoringo tinklui. Jo matavimo duomenys reikalingi siekiant operatyviai vertinti radiologinę situaciją Lietuvoje ir poveikį aplinkai, užtikrinant radioaktyviųjų aerolinių priemaišų sudėties nustatymą Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo metu ir sekant į Lietuvą patenkančius ir išnešamus radionuklidų srautus.

10. Lietuvos klimato svyravimai yra neatsiejama viso Žemės rutulio klimato sistemoje vykstančių procesų dalis, atvira tiek globaliems klimato pokyčiams, tiek faktiniams rezultatams, pasiektiems mažinant išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Siekiant sekti esamą situaciją ir įgyvendinti Klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo Dohos pakeitimo ir Paryžiaus susitarimo, atitinkamų ES teisės aktų reikalavimus, Programoje keliamas uždavinys nacionaliniu mastu toliau stebėti ir vertinti antropogeninės kilmės išmetamų ir absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurių nekontroliuoja Monrealio protokolas dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų, kiekį ir jo pokyčius visuose Lietuvos ūkio sektoriuose, taip pat klimato elementų pokyčius standartiniuose aukščiuose prie Žemės paviršiaus ir aukštesniuose atmosferos sluoksniuose iki stratopauzės.

Siekiant įgyvendinti Oro teršalų pernašų konvencijos Protokolo dėl rūgštėjimo, eutrofikacijos ir pažemio ozono mažinimo (Geteborgo protokolas), NEL direktyvos reikalavimus dėl kuo išsamesnio į aplinkos orą valstybėje išmetamo antropogeninės kilmės teršalų kiekio ir jo pokyčių vertinimo, sudaryti sąlygas tinkamai reguliuoti į aplinkos orą patenkančių teršalų kiekį, Programoje keliamas uždavinys nacionaliniu mastu toliau ir išsamiau stebėti ir vertinti į aplinkos orą išmetamų Oro teršalų pernašų konvencija ir jos protokolais bei NEL direktyva reguliuojamų antropogeninės kilmės oro teršalų kiekį ir jo pokyčius visuose Lietuvos ūkio sektoriuose.

11. Įgyvendinus Programos uždavinius, atsiras sąlygos gauti duomenis, kurie leis pagrįstai valdyti Lietuvos teritorijoje išmetamą oro teršalų ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, aplinkos oro kokybę, tinkamai informuoti visuomenę ir atitinkamais atvejais su Lietuva besiribojančių ES valstybių narių ir kitų valstybių institucijas apie aplinkos oro užterštumo lygį, mažinti globalinių klimato pokyčių, rūgštėjimo ir eutrofikacijos procesų bei ozono sluoksnį ardančių medžiagų neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir ekosistemoms, prognozuoti oro kokybę. Taip pat bus gaunami duomenys, kurie leis analizuoti, vertinti ir prognozuoti aplinkos būklę Lietuvos teritorijoje atsižvelgiant į tolimąją ir artimąją radionuklidų pernašą bei imtis reikalingų priemonių užtikrinant aplinkos ir gyventojų apsaugą ekstremaliomis situacijomis.

12. Programos tikslai ir uždaviniai aplinkos oro, klimato, ozono sluoksnio ir radiologinės būklės stebėjimo srityje:

12.1. tikslas – vertinti aplinkos oro užterštumo lygį aglomeracijose ir zonose (labiausiai urbanizuotose zonos teritorijose), prognozuoti aplinkos oro kokybę, vertinti šalies klimato pokyčius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.1.1. atlikti aplinkos oro kokybės monitoringą (rodiklių matavimus ir kitus tyrimus, reikalingus aplinkos oro kokybei įvertinti) aglomeracijose ir zonose;

12.1.2. vykdyti klimato monitoringą;

12.2. tikslas – vertinti ozono sluoksnio pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – vykdyti bendrojo ozono kiekio ir ultravioletinės A saulės spinduliuotės (UVA) ir ultravioletinės B saulės spinduliuotės (UVB) monitoringą;

12.3. tikslas – vertinti teršalų pernašų iš kitų valstybių poveikį bendram Lietuvos oro baseino užterštumo lygiui. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.3.1. atlikti foninį oro monitoringą;

12.3.2. atlikti foninį atmosferos kritulių monitoringą;

12.4. tikslas – nustatyti radioaktyviųjų medžiagų ore šaltinius, vertinti dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo į aplinką išmetamų radioaktyviųjų medžiagų sklaidą aplinkoje, jų poveikį aplinkai, nustatyti radioaktyviųjų medžiagų pernašą iš kitų valstybių. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.4.1. atlikti oro radiologinį monitoringą Vilniaus mieste;

12.4.2. atlikti oro radiologinį monitoringą tiesioginio Ignalinos atominės elektrinės poveikio zonoje;

12.4.3. atlikti iškritų radiologinį monitoringą;

12.5. tikslas – fiksuoti radiologinę būklę Lietuvoje tiesioginiu režimu, vertinti lygiavertės dozės galios pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – vykdyti radioaktyvaus užteršimo pavojaus ankstyvojo susekimo ir jonizuojančiosios spinduliuotės lygio kitimo išplėstinio stebėjimo monitoringą;

12.6. tikslas – vertinti Lietuvos teritorijoje į atmosferą išmetamų antropogeninės kilmės teršalų kiekį, išmetamų ir absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.6.1. vykdyti išmetamų į atmosferą teršalų monitoringą – nacionalinę į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekio apskaitą;

12.6.2. vykdyti išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų monitoringą – nacionalinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio apskaitą.

ANTRASIS SKIRSNIS VANDENS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS

13. Požeminis vanduo yra pagrindinis Lietuvos geriamojo vandens šaltinis. Geriamojo vandens gavybai naudojami gilūs vandens telkinių sluoksniai apsaugoti geriau, tačiau gruntinis vanduo menkai apsaugotas nuo antropogeninio poveikio. Šiuo metu didžiausi galimi požeminių vandens telkinių teršėjai – pasklidusios taršos šaltiniai (intensyvus žemės ūkis, urbanizuotos teritorijos), tačiau ir dėl intensyvaus telkinių naudojimo kai kurių cheminių medžiagų koncentracija gali padidėti tiek, kad vanduo taps netinkamas naudoti.

Naudojantis duomenimis, surinktais 195 stebimuosiuose gręžiniuose, įgyvendinant Valstybinę aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 2 d. Nr. 315 „Dėl Valstybinės aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programos patvirtinimo“ (toliau – Valstybinė aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programa), buvo įvertinta, kad požeminio vandens baseinų kiekybinė ir cheminė būklė išlieka gera. Nustatyta, kad baseinuose, kuriuose yra mineralizuoto vandens prietakos rizika – chlorido ir sulfato koncentracija viršija geriamajam vandeniui leistinas ribines reikšmes, dabartinis požeminio vandens eksploatacijos intensyvumas nekeičia požeminio vandens kokybės regioniniu mastu, tačiau reikalinga toliau tęsti stebėjimus. 2013 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1-248 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. D1-546 „Dėl Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“ papildymo“ buvo papildyti Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatai, įpareigojant vykdyti probleminių rodiklių monitoringą geriamojo vandens tiekimo vandenvietes, esančias rizikos grupei priskirtuose Suvalkijos (kodas LT004031100), Kėdainių – Dotnuvos (kodas LT001031100), Viršutinio devono Stipinų (kodai LT002001100, LT002003400), Joniškio (kodas LT001023400) požeminio vandens baseinuose, kai paimamo ar planuojamo paimti vandens kiekis (vidutinis metinis paėmimas) siekia nuo 10 iki 100 m³ per parą. Tokiu būdu duomenys yra gaunami iš visų požeminio vandens naudotojų.

Programoje parametrų sąrašas ir stebėjimų dažnumas parinktas atsižvelgiant į Direktyvų 2000/60/EB, 98/83/EB, 91/676/EEB, 2006/118/EB reikalavimus, Minamatos konvenciją dėl gyvsidabrio, Stokholmo konvenciją dėl patvariųjų organinių teršalų, Reglamentą (EB) Nr. 850/2004 ir atliktų stebėjimų rezultatus.

14. Paviršinius vandens telkinius antropogeninė tarša veikia labiausiai. Atlikus taršos šaltinių analizę ir jų poveikio paviršinių vandens telkinių būklei vertinimą, buvo nustatyti šie

pagrindiniai Lietuvos paviršinių vandens telkinių būklei įtakos turintys veiksniai: pasklidoji tarša, kurios didžiąją dalį sudaro dėl žemės ūkio veiklos susidarančios taršos apkrovos ir kuri yra vienas pagrindinių nitratų azoto taršos šaltinių, ir sutelktoji tarša, kurios aktualiausia keliama problema – tarša bendruoju fosforu ir amonio azotu. Pastaraisiais metais nuolat gerėjant nuotekų valymui, labai sumažėjo vandens telkinių būklės problemų dėl sutelktosios taršos. Dažniausiai upių atkarpos, kuriose šiuo metu vandens kokybės elementų rodiklių vertės viršija geros ekologinės būklės vertes dėl nuotekų išleidimo, yra nedidelės, o sutelktosios taršos šaltiniai nitratų koncentracijai upėse turi labai mažai įtakos. Trečiasis pagrindinis paviršinių vandens telkinių būklei įtakos turintis veiksnys – tarptautinė tarša, kurią sudaro iš kaimyninių šalių patenkančios taršos apkrovos. Plėtojant atominę energetiką regione atsiranda nauji potencialūs Lietuvos paviršinio vandens telkinių taršos radioaktyviomis medžiagomis šaltiniai – statomos ir planuojamos statyti atominės elektrinės kaimyninėse šalyse (Baltarusijoje, Rusijoje), todėl atsiranda poreikis dažninti matavimus vandens telkiniuose, kurie bus naudojami šių atominių elektrinių aušinimui.

15. Vykdamas Valstybinę aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programą, buvo surinkti duomenys ir informacija upių baseinų rajonų antriesiems valdymo planams rengti, t. y. vandens telkinių apibūdinimo, tipologijos, žmogaus veiklos poveikio įvertinimo, vandens telkinių išskyrimo, etaloninių sąlygų ir esamos vandens telkinių būklės nustatymo atnaujinimui, būklės vertinimo metodikos patobulinimui, vandensaugos tikslų nustatymui, būklės pagerinimo tinkamų priemonių parinkimui. Svarbiausi Programos uždaviniai skirti išskirtų šalies vandens telkinių būklei, taip pat upių baseinų valdymo planuose numatytų priemonių poveikiui vandens būklei stebėti ir duomenims bei informacijai tretiesiems upių baseinų rajonų valdymo planams rengti. Pagal Direktyvos 2000/60/EB reikalavimus monitoringas turi būti vykdomas visuose išskirtuose vandens telkiniuose (822 upių kategorijos vandens telkiniuose ir 357 ežerų kategorijos vandens telkiniuose), tačiau taip monitoringo vietų tinklas pasidarytų pernelyg platus. Todėl Programoje atsižvelgta į tai, kad kiekviename pabaseinyje yra vandens telkinių, panašių savo savybėmis ir būkle, ir parinkta bent po vieną monitoringo vietą grupei vandens telkinių, kurių tipas, būklė ir būklę lemiantys veiksniai yra vienodi. Toks sugrupavimas buvo taikomas upių kategorijos vandens telkiniams, esantiems tame pačiame pabaseinyje, kurie yra labai geros ir geros ekologinės būklės, taip pat telkiniams, kurių ekologinė būklė dėl vagų ištiesinimo neatitinka geros ekologinės būklės reikalavimų. Ežerų kategorijos vandens telkiniams grupavimas netaikytas. Upių kategorijos vandens telkiniams, kuriuose yra rizika nepasiekti geros būklės (toliau – rizikos vandens telkiniai), grupavimas nebuvo taikomas dėl riziką lemiančių veiksnių įvairovės, kad būtų parinktos tinkamiausios būklės gerinimo priemonės. Uždaviniams įgyvendinti numatoma ištirti 578 upių vietas ir 357 ežerus bei tvenkinius, kuriuose bus stebimi Direktyvoje 2000/60/EB nustatyti vandens kokybės elementų rodikliai, nitratai pagal Direktyvos 91/676/EEB reikalavimus ir pavojingos medžiagos pagal Direktyvos 2008/105/EB reikalavimus. Įgyvendinant Stokholmo konvencijos dėl patvariųjų organinių teršalų ir Reglamento (EB) Nr. 850/2004 reikalavimus, numatyta tęsti patvariųjų organinių teršalų tyrimus vandens telkinių vandenyje, dugno nuosėdose ir biotoje.

16. Duomenys ir informacija, surinkti vykdamas Valstybinę aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programą, buvo panaudoti jūros aplinkos būklei vertinti pagal geros aplinkos būklės savybes, nustatytas įgyvendinant Jūrų strategijos pagrindų direktyvos reikalavimus. 2011–2017 m. programa prisideda prie Baltijos jūros eutrofikacijos, cheminės būklės, įskaitant pavojingų medžiagų kaupimąsi biotoje, biologinės taršos, t. y. nevietinių rūšių ir mitybos tinklų, radiologinės būklės vertinimo. Įvertinus būklę, buvo parengti jūros aplinkosauginiai tikslai ir susiję rodikliai, siekiant geros Baltijos jūros aplinkos būklės bei priemonės tikslams pasiekti. Atnaujinta Programa leis vertinti, kaip įgyvendinami aplinkosauginiai tikslai, priemonių gerai aplinkos būklei pasiekti ir (ar) išlaikyti efektyvumas, o surinkta informacija bus panaudota Jūrų strategijos pagrindų direktyvos II-ojo ciklo įgyvendinimui bei nacionalinei Baltijos jūros aplinkos apsaugos strategijai atnaujinti.

Siekiant geros Baltijos jūros aplinkos būklės, iškeltas uždavinys mažinti jūros šiukšlių, kuriomis užteršta jūra, poveikį priekrantės ir jūros aplinkai. Dėl to Programoje numatyta rinkti

duomenis ir informaciją bei įvertinti Lietuvos Baltijos jūros pakrantės taršą šiukšlėmis (kiekį, sudėtį ir erdvinį pasiskirstymą), taip pat jų pasiskirstymą skirtingų antropogeninių veiksmų atžvilgiu, sezoninius ir ilgalaikius taršos šiukšlėmis pokyčius.

17. Pagal Lietuvos Respublikos vandens įstatymo reikalavimus vandens telkinių būklei įvertinti turi būti vykdomas telkinių priežiūros (kad būtų gauti duomenys ir informacija apie bendrą šalies vandens telkinių būklę ir jos ilgalaikius pokyčius), veiklos (vykdomas rizikos vandens telkiniuose, t. y. kurių ekologinė būklė ar ekologinis potencialas neatitinka geros ekologinės būklės ar gero ekologinio potencialo reikalavimų) ir tiriamasis monitoringas. Siekiant Programos tikslų, telkinių priežiūros intensyviojo monitoringo vietos parinktos pabaseinių pagrindinėse upėse, upių, įtekančių į Baltijos jūrą, žiotyse, tarpvalstybiniuose pasienio vandens telkiniuose, intensyvaus žemės ūkio poveikio vandens telkiniuose, žmogaus veiklos nepaveiktuose etalonines sąlygas atspindinčiuose vandens telkiniuose, kituose šalies mastu reikšminguose vandens telkiniuose. Telkinių priežiūros ekstensyviojo monitoringo vietos parinktos vandens telkiniuose, kurių ekologinė būklė šiuo metu atitinka labai geros ir geros ekologinės būklės reikalavimus. Veiklos monitoringas numatytas vykdyti vandens telkiniuose, kuriems gresia pavojus nepasiekti nustatytų vandensaugos tikslų, ir Baltijos jūros priekrantėje – čia bus stebimas ir vertinamas naftos platformos D-6, Būtingės naftos terminalo, grunto laidojimo jūros rajone vietų bei Kuršių marių vandenių išplitimo galimas poveikis Baltijos jūrai. Tarpinių vandenių veiklos monitoringas leis nepriklausomai vertinti ūkinės veiklos jūrų uoste poveikį Baltijos jūrai ir Kuršių marioms. Tiriamasis monitoringas šios Programos įgyvendinimo laikotarpiu nebus vykdomas.

18. Įvertinus vandens telkinių būklės monitoringo rezultatus ir atsižvelgiant į ES direktyvų reikalavimus, įgyvendinus Programos uždavinius šioje srityje, atsiras sąlygos gauti duomenis, kurių pagrindu Programos vykdymo laikotarpiu priimti sprendimai leis pagerinti požeminių vandens telkinių būklę, priekrantės, tarpinių vandens telkinių, upių, ežerų, tvenkinių ekologinę ir cheminę būklę, taip pat pasiekti aplinkos apsaugos tikslus Lietuvos Respublikos jūros rajone. Be to, Programos įgyvendinimas turi užtikrinti, kad bus surinkta informacija vandens telkinių būklės gerinimo priemonėms parinkti ir jų veiksmingumui vertinti.

19. Programos tikslai ir uždaviniai vandens būklės stebėjimo srityje:

19.1. tikslas – vertinti požeminio vandens telkinių atsinaujinimo šaltinius, požeminio vandens cheminę būklę, kokybės kitimo tendencijas ir jas lemiančius veiksniai. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti požeminio vandens priežiūros monitoringą;

19.2. tikslas – įvertinti Baltijos jūros priekrantės ir tarpinių vandens telkinių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio pokyčius, išskirtinės ekonominės zonos ir teritorinės jūros aplinkos būklę ir antropogeninės taršos poveikį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.2.1. atlikti Baltijos jūros išskirtinės ekonominės zonos monitoringą;

19.2.2. atlikti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros veiklos monitoringą;

19.2.3. atlikti Kuršių marių veiklos monitoringą;

19.2.4. atlikti Kuršių marių vandenių išplitimo Baltijos jūroje zonos veiklos monitoringą;

19.2.5. atlikti Baltijos jūrą teršiančių šiukšlių (įskaitant mikrošiukšles) monitoringą;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [1131](#), 2020-10-14, paskelbta TAR 2020-10-19, i. k. 2020-21668

19.2.6. atlikti Baltijos jūros antropogeninio nenutrūkstamo povandeninio triukšmo monitoringą;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [1131](#), 2020-10-14, paskelbta TAR 2020-10-19, i. k. 2020-21668

19.3. tikslas – įvertinti ežerų ir tvenkinių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio pokyčius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.3.1. atlikti ežerų ir tvenkinių priežiūros intensyvųjį monitoringą;

19.3.2. atlikti ežerų ir tvenkinių priežiūros ekstensyvųjį monitoringą;

19.3.3. atlikti ežerų ir tvenkinių veiklos monitoringą;

19.4. tikslas – įvertinti upių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio ir kiekio pokyčius, teršiančių medžiagų apkrovą. Uždaviniai tikslui pasiekti:

- 19.4.1. atlikti upių priežiūros intensyvųjį monitoringą;
- 19.4.2. atlikti upių priežiūros ekstensyvųjį monitoringą;
- 19.4.3. atlikti upių veiklos monitoringą.

TREČIASIS SKIRSNIS DIRVOŽEMIO BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS

20. . 2006 m. Europos Komisijos pranešime „Teminė dirvožemio apsaugos strategija“ buvo nurodyti ES valstybėms narėms aktualūs pavojai dirvožemiui, iš kurių Lietuvai aktualiausias yra organinės medžiagos praradimo, pasklidusios taršos, dirvožemio uždengimo ir erozijos grėsmės. Nacionalinė darnaus vystymosi strategija pabrėžia esamas ir tikėtinas grėsmes dirvožemio kokybei dėl natūralaus dirvožemio rūgštėjimo, taršos iš žemės ūkio ir didžiųjų stacionarių taršos šaltinių.

21. Šioje Programoje, įvertinus turimus duomenis, numatoma stebėti dirvožemio būklę ir poveikį jai, daugiausia dėmesio skirti rūgštėjimo, pasklidusios taršos, dirvožemio plotų užstatymo problemoms. Dirvožemio organinės medžiagos stebėjimai leis surinkti informaciją apie organinės medžiagos mažėjimą viršutiniame derlingame dirvožemio sluoksnyje. Rūgštingumo parametrų grupė sudarys galimybę vertinti spartėjantį gamtinių priežasčių nulemtą dirvožemio (ypač dirbamų laukų) rūgštėjimo, kartu ir degradavimo, procesą. Metalų, apibūdinančių pasklidąją ir sutelktąją taršą, matavimai leis iš esmės patikslinti ir atnaujinti informaciją apie Lietuvos dirvožemių būklę, be to, tai sudarys sąlygas vertinti galimą poveikį dirvožemio būklei regionų lygiu dėl intensyvios šiluminės elektrinės eksploatacijos (jei padidėtų pasklidoji tarša sieros junginiais ir sunkiaisiais metalais) ir naftos perdirbimo įmonės, skleidžiančios sieros junginius, vanadį, nikelį (tvarius teršalus, deponuojamus ir konservuojamus dirvožemyje), ūkinės veiklos.

22. Įgyvendinus Programos uždavinius, atsirastų sąlygos gauti duomenis, kurie leis siekti geresnės dirvožemio kokybės stabdant ar ribojant dirvožemio vertingųjų savybių praradimą lemiančius natūralius ar antropogeninius procesus: eroziją, organinės medžiagos mažėjimą ir dirvožemio rūgštėjimą, taip pat rinkti informaciją, kuri padės veiksmingai reguliuoti teršalų išmetimo kiekį.

23. Programos tikslai ir uždaviniai dirvožemio būklės stebėjimo srityje:

23.1. tikslas – vertinti miškų ir laukų svarbiausių dirvožemio kokybės rodiklių – bendrųjų savybių, organinės medžiagos būklės ir rūgštingumo parametrų – pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti dirvožemio būklės monitoringą;

23.2. tikslas – vertinti dirvožemio pasklidusios taršos iš žemės ūkio veiklos mastą, atsižvelgiant į grėsmę, kad suintensyvėjus žemės ūkio veiklai gali padidėti užterštumas pesticidų likučiais ir azoto junginiais, taip pat į vietinę ir regioninę taršą iš stambių ūkio subjektų ypač pavojingomis medžiagomis. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti pasklidusios dirvožemio taršos monitoringą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS GYVOSIOS GAMTOS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS

24. Direktyva 92/43/EEB numato Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, augalų ir gyvūnų rūšių apsaugą ES ir specialaus Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ sukūrimą, kurio dalis yra ir specialios laukinių paukščių apsaugos teritorijos, nustatomos pagal Direktyvą 2009/147/EB. Reglamentu ES 1143/2014 siekiama kovoti su opia biologinės įvairovės nykimo visoje ES problema – invazinėmis rūšimis, keliančiomis pavojų biologinės įvairovės kokybei, ekonomikai ir žmonių sveikatai.

25. Valstybinėje aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programoje Gyvosios gamtos būklės monitoringo dalis buvo parengta pagal Direktyvų 2009/147/EB ir 92/43/EEB nuostatas, nuo

2005 m. vykdomas ES reikalavimus atitinkantis Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, o nuo 2008 m. – kitų Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių monitoringas. Tačiau dėl mokslinės informacijos trūkumo buvo atidėtas numatytasis Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių monitoringas, nes tik 2010–2016 m. buvo atlikta Europos Bendrijos natūralių buveinių inventorizacija, nustatyti jų palankios apsaugos būklės kriterijai, sukurti monitoringo sistemos metodiniai pagrindai.

Daugelis Programos uždavinių, kaip ir Valstybinėje aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programoje, skirti Europos Bendrijai svarbių rūšių, buveinių ir paukščių migracijos susitelkimo vietų būklei vertinti. Tai turi užtikrinti, kad būtų sukaupta informacija, kuri sudarys sąlygas nustatyti jautriausias Europos biologinės įvairovės sritis ir užkirsti kelią jos nykimui. Būdingųjų organizmų ir buveinių būklės, ją lemiančių veiksnių pokyčių stebėjimų duomenys leis parinkti atitinkamas aplinkosaugos priemones, užtikrinančias tinkamą natūralių buveinių ir rūšių apsaugos būklę (tokią, kai buveinės plotas, rūšių ir populiacijų gausa nekinta arba didėja ir nėra pavojaus, jog išnyks buveinės struktūra ar funkcijos). Be to, Programoje keliamas uždavinys stebėti Europos Bendrijai svarbias rūšis, kurioms nesteigiamos Natura 2000 teritorijos, bet būtina nuolat teikti informaciją apie jų būklę, taip pat ir rūšis, kurios įtrauktos į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 504 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos Respublikos saugomos rūšys).

Rengiant Programos Gyvosios gamtos būklės stebėjimo srities skirsnį buvo atsižvelgta į Jūrų strategijos pagrindų direktyvos reikalavimus, renkami duomenys leis vertinti kaip įgyvendinami Jūrų strategijos pagrindų direktyvos tikslai, susiję su palankių sąlygų išsaugojimu žiemojantiems jūros paukščiams bei neigiamo poveikio jūros dugno buveinėms mažinimu.

26. „ICP Forests“ programos ir Reglamento (EB) Nr. 1737/2006 nuostatos dėl miškų būklės vertinimo sudaro didžiausios ekonominiu požiūriu vertingų gamtinių išteklių būklės stebėjimo ir vertinimo sistemos dalį Programoje – joms įgyvendinti skirtas miškų monitoringas. Kaip vieną svarbiausių biologinės įvairovės būklės rodiklių Europos aplinkos agentūra nurodė ekonominiu požiūriu svarbių rūšių gyvūnų (žuvų ir medžiojamųjų kanopinių žvėrių) gausumo ir būklės pokyčių stebėjimą ir vertinimą. Pagal Tarptautinės jūros tyrimų tarybos (ICES), HELCOM reikalavimus ir ES reglamentus nacionalinėms kvotoms nustatyti būtina atlikti praeivių žuvų būklės vertinimą. Pažymėtina, kad praeivių žuvų būklės vertinimui bus naudojami duomenys gauti iš Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos vykdomo projekto pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 m. veiksmų programos trečiojo Sąjungos prioriteto „BŽP įgyvendinimo skatinimas“ priemonę „Duomenų rinkimas“, vadovaujantis Lietuvos nacionaline žuvininkystės 2017–2019 m. duomenų rinkimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. 3D-42 „Dėl Lietuvos nacionalinės žuvininkystės 2017–2019 m. duomenų rinkimo programos patvirtinimo“.

27. Atsižvelgiant į Reglamentų (ES) 1143/2014, (ES) 2016/1141 ir (ES) 2017/1263 nuostatas ir Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433 „Dėl Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašo patvirtinimo“, Programoje būtina numatyti probleminėms rūšims skirtą uždavinį ir įtraukti svarbiausių invazinių augalų ir gyvūnų rūšių plitimo Lietuvos Respublikos teritorijoje stebėjimus.

28. Įgyvendinus Programos uždavinius gyvosios gamtos būklės stebėjimo srityje, atsiras sąlygos gauti duomenis, leidžiančius nustatyti pagrindines biologinės įvairovės kitimo tendencijas ir pagrįsti priemones, skirtas šiai įvairovei išsaugoti ir naudoti pagal darnaus vystymosi principus, taip pat duomenis, būtinus vertingiausiems gyvosios gamtos ištekliams išsaugoti ir racionaliau naudoti, veiksmingai ir pagrįstai probleminių laukinių gyvūnų ir augalų rūšių populiacijų kontrolei užtikrinti.

29. Programos tikslai ir uždaviniai gyvosios gamtos būklės stebėjimo srityje:

29.1. tikslas – vertinti ir prognozuoti Europos Bendrijos svarbos buveinių ir rūšių ir Lietuvos Respublikos saugomų rūšių būklės pokyčius, natūralių ir antropogeninių veiksnių poveikį

jiems, sudaryti sąlygas priimti tinkamiausius sprendimus dėl biologinės įvairovės nykimo sustabdymo, dėl buveinių ir rūšių apsaugos ir atkūrimo. Uždaviniai tikslui pasiekti:

- 29.1.1. atlikti Europos Bendrijos svarbos buveinių monitoringą;
- 29.1.2. atlikti Europos Bendrijos svarbos rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas (išskyrus paukščių), monitoringą;
- 29.1.3. atlikti Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas, monitoringą;
- 29.1.4. atlikti perinčių didžiųjų kormoranų monitoringą;
- 29.1.5. atlikti kitų Europos Bendrijos svarbos rūšių, kurioms nesteigiamos Natura 2000 teritorijos, ir Lietuvos Respublikos saugomų rūšių monitoringą;
- 29.1.6. atlikti aplinkos kokybės biologinių indikatorių būklės monitoringą;
- 29.2. tikslas – operatyviai vertinti miškų būklės kaitą erdvės ir laiko atžvilgiu dėl oro teršalų ir kitų stresinių veiksnių poveikio. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti I lygio miškų būklės monitoringą;
- 29.3. tikslas – vertinti teršalų ir kitų stresinių veiksnių poveikį (pagal „ICP Forests“ programą ir metodiką) labiausiai paplitusioms (būdingoms) miško ekosistemoms. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti II lygio intensyviųjų miškų būklės monitoringą;
- 29.4. tikslas – rinkti ir vertinti informaciją, kad būtų užtikrinta tinkama medžiojamųjų gyvūnų bei žuvų išteklių apsauga ir tvarus naudojimas. Uždaviniai tikslui pasiekti:
 - 29.4.1. atlikti limituojamų medžiojamųjų kanopinių žvėrių monitoringą;
 - 29.4.2. vertinti praeivių žuvų būklę ;
- 29.5. tikslas – įvertinti invazinių augalų ir gyvūnų rūšių plitimo pokyčius Lietuvoje. Uždaviniai tikslui pasiekti:
 - 29.5.1. atlikti invazinių augalų rūšių, kurios įrašytos į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą ir Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą, monitoringą;
 - 29.5.2. atlikti invazinių gyvūnų rūšių, kurios įrašytos į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą ir Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą, monitoringą.

PENKTASIS SKIRSNIS

SĄLYGIŠKAI NATŪRALIŲ MIŠKO EKOSISTEMŲ BŪKLĖS KOMPLEKSNIO STEBĖJIMO SRITIS

30. Oro teršalų ir klimato kaitos kompleksinio poveikio miško ekosistemoms tyrimai pastaruoju laikotarpiu tampa prioritetu ne tik dėl didėjančio žalingo poveikio miškams, bet ir dėl būtinybės stebėti globalios taršos ir klimato kaitos tarpusavio sąveikas ir jų kompleksinę poveikį atskirų šalių ir regionų sąlygiškai natūralioms ekosistemoms, jų biotos komponentų būklei, gausai bei biologinei įvairovei. Žalingo poveikio dydis priklauso nuo šių ekosistemų biotos komponentų atsparumo nepalankiems aplinkos veiksniams – stresams, ir jų gebėjimo prisitaikyti prie kintančios aplinkos sąlygų. Tokiam kompleksiniam vertinimui būtini suderintų ilgalaikių aplinkos stebėjimų duomenys, leidžiantys sukurti miško ekosistemų būklės kaitos prognozių modelius. Tokius duomenis užtikrina Oro teršalų pernašų konvencijos įgyvendinimui skirta ICP IM, kurioje Lietuva dalyvauja nuo 1993 m. kartu su kitomis Europos Bendrijos valstybėmis ir kurios tikslas yra nustatyti, įvertinti ir prognozuoti sąlygiškai natūralių ekosistemų būklę ir ilgalaikius jos pokyčius atsižvelgiant į klimato kaitos, tolimųjų oro teršalų (ypač sieros ir azoto junginių) pernašų, pažemio ozono ir sunkiųjų metalų poveikį, išaiškinant šios kaitos regioninius ypatumus. Vykdomų tyrimų pagal ICP IM programos (kaip ir kitų pagal Oro teršalų pernašų konvenciją vykdomų tarptautinių ekosistemų monitoringo programų, kaip antai „ICP Forests“, „ICP Waters“ ir kt.) reikalavimus tęstinumą pastaruoju laikotarpiu aktualizuoja poreikis įgyvendinti NEL direktyvos 9 straipsnio nuostatas; gaunami rezultatai ir toliau įgalins įgyvendinti Tarpvalstybinių vandentakių ir ežerų apsaugos bei naudojimo, Klimato kaitos konvencijos ir jos Kioto protokolo, Biologinės įvairovės

konvencijų, Vienos konvencijos reikalavimus, prisidės prie NEL direktyvos reikalavimo vertinti neigiamą oro taršos poveikį ekosistemoms įgyvendinimo.

31. Per stebėjimų pagal ICP IM laikotarpį nustatyta, kad dujinės ir aerozolinės sieros ir amonio priemaišos ore, jų koncentracija krituliuose ir srautai su krituliais yra pagrindiniai veiksniai, lemiantys miško ekosistemos įvairių biotos komponentų būklės kaitą, kuri šiuo metu stabilizavosi ar pradėjo atsikurti. Per šį laikotarpį išmetamų sieros junginių kiekio Europoje ir Lietuvoje sumažėjimas teigiamai paveikė miško ekosistemų būklę bei produktyvumą. Stabilūs metiniai nitratų srautai su krituliais ir jų reikšmingas augimas vegetacijos laikotarpiu iš esmės lėmė šių junginių koncentracijas dirvožemio, gruntuose bei paviršiniame vandenyje, kurios nuo 2010 m. turi tendenciją didėti. Tokia nitratų kaita turėtų reikšmingai sąlygoti biologinius ir geocheminius procesus miško ekosistemose ir prisidėti prie tolesnės aplinkos rūgštėjimo tendencijos, kurią papildomai stiprina ir padidėjusio rūgštingumo krituliai. Tačiau kol dar nitratų iškritų ir koncentracijų kaita neviršija kritinių reikšmių dirvožemio, gruntuose ir paviršiniame vandenyje, ji iš esmės lemia tik didėjančią miškų produktyvumą, skatina vyraujančių Lietuvoje medžių rūšių augimo intensyvumą. Klimato kaitos pokyčiai, pasireiškiantys didėjančia vidutine metine temperatūra, augančiu kritulių kiekiu bei mažėjančiu vidutiniu vėjo greičiu, sustiprina šį teršalų iniciuotą poveikį miško ekosistemoms. Tik karštas ir sausas vegetacijos laikotarpio vidurys gali būti priskirtas prie klimatinų veiksnių, kurie stabdo šiuos teigiamus pokyčius ekosistemose.

Programoje, palyginti su Valstybinės aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programos apimtimi, nenumatyta didesnių sąlygiškai natūralių miško ekosistemų būklės stebėjimų pokyčių, nes ši priemonė (ICP IM) yra pasaulinio tinklo dalis, todėl čia tyrimų apimčių mažinimai griežtai ribojami. Tačiau ekosistemos, kisdamos dėl klimato atšilimo padarinių, turi grįžtamąjį poveikį pačiam klimatui per anglies kaupimosi ekosistemoje pokyčius, todėl pažeidžia bendrą anglies balansą. Anglies dioksidas (CO_2), susikaupęs miško ekosistemose augalams kvėpuojant ir vykstant organinių medžiagų irimo procesui dirvožemyje, grįžta atgal į atmosferą. Nuo šių procesų intensyvumo priklauso anglies koncentracijos ore ir anglies kiekio sausumos ekosistemoje santykis. Pastovūs ir greitai klimato pokyčiai gali ypač sutrikdyti nusistovėjusį konkurencinį rūšių balansą miškuose. Todėl miškų būklės tyrimai Lietuvoje turėtų įgauti kokybiškai naują pobūdį ir apimti CO_2 koncentracijų miškuose tyrimus, kurie iki šiol Lietuvoje nebuvo daromi. Miško ekosistemų, taršos ir meteorologiniai duomenys, papildyti CO_2 koncentracijos ore tyrimų rezultatais, sudarytų galimybę išskirti anglies balanso efektyvumą miško ekosistemoms bendrame aplinkos veiksnių kompleksiskame poveikyje. Siekiant įgyvendinti NEL direktyvos reikalavimus dėl neigiamo oro taršos poveikio natūralioms, pusiau natūralioms ir miško ekosistemoms stebėsenos ir siūlymą koordinuoti veiksmus su kitomis pagal Programos 30 punkte nurodytus tarptautinius reikalavimus bei ES teisės aktų reikalavimus vykdomomis stebėsenos programomis, tikslinga vykdyti ICP IM reikalavimus atitinkančių šiltnamio efektą sukeliančių dujų – CO_2 , metano (CH_4) ir azoto suboksido (N_2O) – srautų virš miško lajų dangos atmosferos sluoksnyje tyrimus, kurių rezultatai papildytų ir išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio monitoringą. Pradėjus tokius srautų tyrimus, atsiras galimybė vertinti miškų prisitaikymą prie besikeičiančios aplinkos sąlygų ir jų gebą švelninti klimato kaitos pasekmes. Tokie papildomi stebėjimai leistų prisijungti prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų balanso stebėsenos tinklo ICOS (Integrated Carbon Observation Systems), suteikiančio galimybes geriau suprasti šiltnamio efektą sukeliančių dujų susidarymą ir sklaidą, prognozuoti galimą jų poveikį Europos ekosistemoms.

32. Dėl vegetacijos laikotarpio terminų kaitos vis aktualesni tampa ir pažemio ozono fitotoksinio poveikio augalams tyrimai. Ozono pirmtakų (lakiųjų organinių junginių, CO_2 , azoto oksido, azoto dioksido) kiekio, kaip ir oro temperatūros, augimas ateityje turėtų sąlygoti ozono koncentracijos augimą globaliu mastu. Ozonas – vienas iš pagrindinių fitotoksikantų, turinčių reikšmingą įtaką fotosintezai, augalų kvėpavimui, medžiagų pasiskirstymui ir fitomasės kiekiui, kuris mažina augalų produktyvumą. Ozonas turi didelę įtaką ir dirvožemio faunai, ypač jos rūšių įvairovei, nuo kurios sudėties ir gausos priklauso organinių medžiagų irimo greitis, t. y. CO_2 kiekio grįžimas į atmosferą. Todėl ozonas, veikdamas visas pagrindines anglies balansą formuojančias

funkcijas, lieka pagrindiniu miško ekosistemų ir klimato kaitos tyrimų veiksmu, o jo sinerginis poveikis su kitais teršalais Lietuvos miškams dar nėra visapusiškai ištirtas.

33. Pagal ICP IM vykdomi stebėjimai nacionaliniu lygiu suteikia duomenų ne tik apie teršalų (įskaitant tolimesias oro teršalų pernašas iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių), pažemio ozono ir klimato pokyčių įtaką menkai antropogenizuotų teritorijų vandenų ir dirvožemio vandens kokybei, bet ir sąlygiškai natūralių miško ekosistemų biologinei įvairovei, miškų būklei, produktyvumui, t. y. jų gebai kaupti atmosferos anglį taip švelninant klimato kaitos intensyvumą. Šie duomenys sudaro sąlygas fiksuoti galimą nacionalinių antropogeninių taršos šaltinių poveikio aplinkai pokytį, atskleisti su klimato kaita susijusias naujas grėsmes aplinkai bei jų poveikį ekosistemoms. Įgyvendinus Programos uždavinius šioje srityje, toliau bus sudaromos sąlygos gauti tarpvalstybinių mastu svarbius ir palyginamus duomenis, kurie leis kompleksiskai vertinti oro teršalų (įskaitant tarptautinių tolimųjų oro teršalų pernašų) poveikį sąlygiškai natūralioms miško ekosistemoms ir teikti informaciją apie gamtinės aplinkos pokyčių priežastis, sekti teršalų apkrovas miško ekosistemoms ir tikslinti kritines jų reikšmes, sudaryti mokslinį pagrindą vertinti priimtų sprendimų dėl išmetamų teršalų kiekio mažinimo efektyvumą ir tokius sprendimus priimti. Tyrimų duomenys prisidėtų prie miškų tvarios plėtros kriterijų paieškos ir ekosistemų tvarų vystymąsi užtikrinančių priemonių kūrimo.

Svarbu pažymėti, kad NEL direktyvos reikalavimo vykdyti neigiamo oro taršos poveikio ekosistemoms stebėseną, pagrįstą stebėjimo vietų tinklu, kuris apima valstybei būdingų tipų gėlo vandens, natūralias, pusiau natūralias ir miško ekosistemas, įgyvendinimui siūloma koordinuoti veiksmus su kitomis stebėsenos programomis, įgyvendinamomis pagal Direktyvą 2008/50/EB (Lietuvoje tai daroma Aukštaitijos, Žemaitijos, Preilos stotyse), Direktyvą 2000/60/EB, Direktyvą 92/43/EEB, naudoti Oro teršalų pernašų konvencijos sukurta ekosistemų kompleksinio monitoringo programų (miškų („ICP Forests“), vandenų („ICP Waters“), dirvožemio („ICP Vegetation“), ekosistemų (ICP IM)) tinklą ir jungtis į šį tinklą, tuo padidinant bendrą ekosistemas reprezentuojančių stebėjimų vietų skaičių bei tarptautinius reikalavimus atitinkančių stebėsenos duomenų apimtį; siūloma glaudesnė visų ICP programų sąveika bei jų integravimas į ES inicijuotą Monitoringo programų kartografavimo ir ekosistemų būklės bei jų teikiamų paslaugų vertinimo programą (Mapping and Assessment of the state of Ecosystems and their Services (MAES)), kas įgalintų optimizuoti tyrimo vietų tinklą ir stebėjimų apimtį.

34. Programos tikslai ir uždaviniai sąlygiškai natūralių miško ekosistemų būklės kompleksinio stebėjimo srityje:

34.1. tikslas – nustatyti ir prognozuoti pagal ICP IM sąlygiškai natūralių miško ekosistemų būklę bei jos ilgalaikius pokyčius vertinant oro teršalų (ypač sieros ir azoto junginių) pernašų iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių srautų, pažemio ozono ir sunkiųjų metalų kaitą ir poveikį biologiniams ir geocheminiams procesams, vykstantiems ekosistemose, atsižvelgiant į regioninius ypatumus ir klimato pokyčius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

34.1.1. atlikti oro ir kritulių sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą veiksmų, sąlygojančių ekosistemų būklę, kaitai įvertinti;

34.1.2. atlikti dirvožemio ir vandens būklės sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą pagrindinių maistinių medžiagų ir teršiančiųjų komponentų balansui nustatyti, atsižvelgiant į jų patekimo, transformacijų ekosistemoje ir išplovimo iš jos procesų intensyvumą;

34.1.3. atlikti augalijos (įvairių biotos komponentų) būklės sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą klimato kaitos, tolimųjų oro teršalų pernašų srautų, šiltnamio efektą sukeliančių dujų bei pažemio ozono kompleksiskam poveikiui nustatyti ir bendram miško ekosistemų tvarumui, prisitaikant ir švelninant globalios klimato kaitos grėsmes, įvertinti.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

KRAŠTOVAIZDŽIO BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS

35. Europos kraštovaizdžio konvencijoje, Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptį apraše, Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos įgyvendinimo priemonėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 909 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“, akcentuojama būtinybė vykdyti kraštovaizdžio būklės pokyčių stebėseną. Šios stebėsenos rezultatai sudaro pagrindą formuoti kraštovaizdžio informacines duomenų bazines, rengti specializuotas finansines programas, steigti ir naudoti fondus, užtikrinti teisinį bei institucinį kraštovaizdžio apsaugos ir tvarkymo reglamentavimą. Valstybinėje aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programoje buvo tęsiamas sistemingas kraštovaizdžio struktūros pokyčių stebėjimas, įteisintas 2005–2010 m. programoje. 2011–2017 m. kraštovaizdžio būklę stebėta analizuojant kraštovaizdžio struktūros pokyčius nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu (100 probleminių kraštovaizdžio arealų). Ši stebėseną padeda geriau suvokti skirtingo pobūdžio kraštovaizdžiuose vykstančius procesus ir priimti pagrįstus sprendimus dėl Lietuvos teritorijos kraštovaizdžio struktūros gerinimo ir jos stabilizavimo strateginio, teritorinio planavimo procese. Detaliau (numatyti specifiniai parametrai) kraštovaizdžio būklę ir jo kaita analizuota Baltijos jūros krantų teritorijose, karstiniame regione, seismiskai aktyviose zonose ir valstybiniuose parkuose. Baltijos jūros krantų stebėjimo metu gauti duomenys leidžia veiksmingai reguliuoti pajūrio paplūdimių ir kopų nykimą, krantų ardą. Karstiniame regione vykstančius procesus lemia daugelis veiksnių: požeminio vandens srauto intensyvumas ir cheminė sudėtis, paviršinio ir požeminio vandens sąveika, geologinių sąlygų specifika, todėl minėtiems veiksniams įvertinti yra reikalingi ilgalaikiai stebėjimai, kurie leistų prognozuoti karsto procesų intensyvumą ateityje. Šiuo metu vykdomo monitoringo duomenys yra kaupiami nuo 1994 m. todėl juos būtina ir toliau kaupti ir analizuoti. Žemės drebėjimai yra susiję su žemės plutos geologine sandara ir tektoninių lūžių aktyvumu, kurį lemia tektoninės jėgos (įtempiai). Net tektoniskai stabiluose regionuose žemės pluta yra veikiamą vertikalių ir horizontalių tektoninių įtempių. Priklausomai nuo jų dydžio skirtingi regionai pasižymi skirtingu seisminiu aktyvumu. Didžioji dalis (apie 90 proc.) deformacijų yra susijusios su tektoniniais lūžiais, kurių tinklas yra nustatytas ir Lietuvos teritorijoje. Pagal turimus istorinius ir instrumentinių seisminių stebėjimų duomenis nuo 1616 iki 2018 m. Baltijos regione ir gretimoje Baltarusijos teritorijoje nustatyta apie 40 žemės drebėjimų, kurių intensyvumas įvykių epicentruose siekė V-VII balus (MSK-64 skalė). Lietuvos teritorijoje patikimai nėra užregistruotas nei vienas vietinis žemės drebėjimas, tačiau netoli Lietuvos valstybinės sienos yra buvę gana stiprių (VI-VII balų intensyvumo) žemės drebėjimų (Bauskės, Daugpilio, Ašmenos). Iš šiuolaikinių seismografais registruotų žemės drebėjimų paminėtini Osmusaarės (Estija, 1976 m.) (žemės drebėjimo magnitudė $M=4,7$) ir du Kaliningrado žemės drebėjimai ($M=4,5$ ir $M=5,0$), įvykę 2004 m. rugsėjo 21 d. Kaliningrado žemės drebėjimų virpesiai buvo juntami ir Lietuvos teritorijoje. Po Kaliningrado žemės drebėjimų galima daryti prielaidą, kad bet kur Rytų Baltijos regione, taip pat ir Lietuvoje, gali vykti žemės drebėjimai su magnitudėmis iki $\sim 5,5$. 2015 m. duomenimis, vidutinė Lietuvos teritorijos maksimalių grunto horizontalių virpesių pagreičių, kurie su 10 proc. tikimybe gali būti viršyti per 50 m., vertė yra $19,7 \text{ cm/s}^2$. Remiantis regiono seisminių stebėjimų duomenimis, daroma prielaida apie ateityje galimus žemės drebėjimus ir Lietuvos teritorijoje. Dabartinis Lietuvos seismologinio monitoringo tinklas, kurį sudaro keturios Ignalinos atominės elektrinės seisminės stotys ir dvi labai plataus diapazono seisminių stebėjimų stotys, įjungtos į tarptautinį GEOFON tinklą, užtikrina tolygų visos Lietuvos teritorijos seismingumo stebėjimą. Net ir vidutinio stiprumo žemės drebėjimai gali daryti didelę įtaką aplinkai, kraštovaizdžiui ir ūkinei veiklai, todėl seismingumo įvertinimas net ir tokia seisminiu požiūriu stabiliam regione yra svarbus ir būtinybė vykdyti seisminius stebėjimus išlieka labai aktuali. Valstybinių parkų kraštovaizdžio monitoringo duomenys svarbūs siekiant valdyti gamtinio kraštovaizdžio nykimą, jo degradavimą. Tokia sistema leidžia kraštovaizdžio struktūros kaitos regioninius ypatumus vertinti skirtinguose žemėvaizdžiuose, atskiruose kraštovaizdžio tipuose, atsižvelgiant į teritorijų ekologinį jautrumą, teisės aktų nustatytą apsaugos ir tvarkymo režimą, aktualias aplinkosaugos problemas.

36. Vykdant Valstybinę aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programą, nacionaliniu ir regioniniu lygiu kraštovaizdžio struktūros pokyčiai stebėti vykdant projektą „Lietuvos CORINE žemės danga –2012“. Tai Europos aplinkos agentūros koordinuojamas ir finansuojamas projektas, Lietuvoje pradėtas vykdyti nuo 2000 m. Tokia duomenų bazė yra kuriama ir kas penkeri metai atnaujinama visoms ES šalims bei šalims-kandidatėms. Bendrai Lietuvoje žemės dangos tyrimai vyksta nuo 1995 m. „Lietuvos CORINE žemės danga 2012“ projekto metu atnaujinta 2006 m. Corine Land Cover (CLC) duomenų bazė, sukurta 2012 m. CORINE žemės dangos duomenų bazė, 2006–2012 m. žemės dangos pokyčių duomenų bazė, patikslinti ir pakoreguoti tematiniai duomenų bazių sluoksniai. Vertinant kraštovaizdžio vietos lygiu pokyčius, 2015 m. atliktas kraštovaizdžio struktūros pokyčių probleminiuose arealuose vertinimas vietos lygiu, kurio metu palyginta 2005–2006 m. ortofoto vaizdų situacija su 2012–2013 m. ortofotomedžiaga, įvertinti kraštovaizdžio struktūros pokyčiai vietos lygiu 100 probleminių arealų, pateiktos išvados apie kraštovaizdžio būklę, vykstančių pokyčių pasekmės geosistemų stabilumui, pasiūlytos rekomendacijos kraštovaizdžio būklės valdymui. Šio vertinimo metu naudoti naujausi moksliniai tyrimai, Valstybės įmonės Valstybės žemės fondas, Lietuvos Corine Žemės dangos projekto duomenys. Vietos lygio kraštovaizdžio stebėjimas parodė, kad 2005–2013 m. laikotarpyje vyko intensyvūs žemės dangos pokyčiai, sudarę 14,9 proc. bendro stebėto ploto. Santykinai didžiausi pokyčiai fiksuoti smėlingųjų lygumų kraštovaizdyje (22 proc. viso stebimo ploto) ir moreninių kalvynų kraštovaizdyje (19,7 proc. viso stebimo ploto). Dažniausias ir didžiausius plotus užimantis virsmas – žemės ūkio naudmenų virtimas krūmuotomis pievomis (15,94 proc. viso pokyčio ploto). Tai rodo labai ryškų kraštovaizdžio renatūralizacijos procesą. Kita vertus, stipriai pasireiškia miškų kirtimo fazę išgyvenę žemės dangos virsmai, bendrai sudarantys net 17,39 proc. visų pokyčių ploto. Mažiausiai konversijų per stebimą laikotarpį patyrė Kuršių nerija (stabilūs išliko 80,28 proc. viso stebėto kraštovaizdžio tipo ploto), molingų lygumų karstinis regionas ir Nemuno upės delta (78,99 proc. stebėtų arealų nepakito), banguotos molingos plynaukštės (77,50 proc. stebėto arealo nepakito) ir molingosios lygumos (75,35 proc. stebėto arealo nepakito). Per stebėtą laikotarpį dėl padidėjusio krūmuotų pievų, jaunuolynų, kirtimų plotų ir žemės ūkio naudmenų žemės dangos tipų ir jų vidutinio dydžio sumažėjimo šalyje stebimas kraštovaizdžio susiskaidymo padidėjimas 28,4 proc. Tuo pačiu stebimas kraštovaizdžio kontrastingumo (poliarizacijos) didėjimas – formuojasi raiškios tiek gamtinės, tiek antropogeninės teritorijos, dėl ko mažėja ekotoninių pereinamųjų zonų tarp kontrastingų kraštovaizdžio tipų. Ekotoninės zonos svarbios kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės palaikymui. Krantų stebėjimai parodė, kad 2011–2017 m. žemyno krantas išliko santykinai stabilus. Kuršių nerijos jūrinio kranto dalyje jautriausia vieta išlieka Kopgalis, besiribojantis su pietiniu Klaipėdos uosto molu. Stebimas sąnašų kiekio deficitas tiek pakrantėje, tiek povandeninėje priekrantės dalyje, ypač žemyninėje jūros pakrantėje. Tai sąlygoja smėlio trūkumą natūraliam paplūdimių atsistatymui. Pagrindiniais veiksniais, labiausiai įtakančiais kranto būklę, išlieka dažnėjančios audros, pasikartojantys uraganiniai vėjai, vandens lygio kilimas (apie 4 mm per metus), smėlio ištekliai Baltijos jūros krante ir priekrantėje mažėjimas, kiti gamtiniai ir antropogeniniai veiksniai.

37. Programoje išlaikoma 2011–2017 m. nustatyta esminė kraštovaizdžio monitoringo sistema: kraštovaizdžio struktūros pokyčiai per žemės dangos klasių teritorinio pasiskirstymo kaitą fiksuojami ir analizuojami, kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis nustatomas nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, specifiniai parametrai numatyti pajūrio juostos, karstinio regiono ir saugomų teritorijų bei Lietuvos teritorijos seismologiniam monitoringui. Nacionalinio ir regioninio sluoksnio duomenys bus gaunami remiantis Žemės dangos (CORINE LandCover) programos duomenimis, kosminiais vaizdais. Duomenų analizei bus naudojami naujausi moksliniai tyrimai, statistiniai ir geoinformaciniai duomenys. Vietos lygiu bus stebima ir vertinama žemės naudmenų ir žemėvaldos kaita, kraštovaizdžio poliarizacijos ir antropogenizacijos laipsnis, geodinaminiai ir dirvožemio geocheminiai procesai, etnoarchitektūriniai pokyčiai, kraštovaizdžio pažeidimai ir kiti pokyčiai.

38. Įgyvendinus Programos uždavinius šioje srityje, atsiras sąlygos gauti duomenis, leidžiančius tikslingai reguliuoti bendrą kraštovaizdžio struktūrą, parinkti ir pagrįsti kiekvienam

kraštovaizdžio tipui pritaikytas, veiksmingas priemonės teritorijos ekologinėms, estetinėms, socialinėms ir ekonominėms funkcijoms plėtoti. Atsirastų sąlygos atlikti nuolatinį ir sistemingą mechaninių žemės paviršiaus virpesių matavimus, juos registruoti ir analizuoti naudojant seisminių stebėjimų stočių tinklą; atlikti Lietuvos teritorijos seisminių stebėjimų analizę, įvertinti Lietuvos teritorijos seismingumą; visuomenei bus teikiama seismologinė informacija. Be to, turi būti gauti duomenys, kurie leistų veiksmingai reguliuoti pajūrio paplūdimių ir kopų nykimą, krantų ardą, parinkus tinkamas hidrotechnines, kopagūbrio auginimo, apželdinimo ir kitas priemonės, taip pat parinkti tinkamas priemonės, stabdančias gamtinio kraštovaizdžio nykimą gamtinio karkaso ir saugomose teritorijose, įvertinti karstinio kraštovaizdžio stabilumą ir pokyčių mastą, karstinių procesų intensyvumo kaitą, to priežastis ir įtaką vietos gyventojų saugumui ir gerovei, numatyti aplinkosaugos priemonės; įvertinti Lietuvos teritorijos seisminį pavojingumą bei seisminių įvykių galimą įtaką aplinkai, kraštovaizdžiui bei ūkinės veiklos plėtrai, užtikrinti ekologinį saugumą bei numatyti prevencines priemones.

39. Programos tikslai ir uždaviniai kraštovaizdžio būklės stebėjimo srityje:

39.1. tikslas – nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais nustatyti žemės dangos klasių pokyčius, analizuoti jų teritorinį pasiskirstymą ir nustatyti kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnį nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais. Uždaviniai tikslui pasiekti yra šie:

39.1.1. atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių nacionaliniu ir regionų lygiais monitoringą;

39.1.2. atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių vietos lygiu monitoringą;

39.2. tikslas – įvertinti vandenų ir grunto pernašą priekrantėje, paplūdimių būklę ir apsauginio paplūdimio kopagūbrio ir kranto pokyčius, antropogeninius ir hidrometeorologinius veiksnius, skatinančius krantų ardą. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti krantų pokyčių monitoringą;

39.3. tikslas – stebėti valstybinių parkų kraštovaizdžio būklę, vertinti žemėnaudos kaitą, estetinę parkų būklę, pažeistų ir atkurtų teritorijų plotus, nustatyti paveldo objektų būklę, įvertinti lankomų teritorijų apkrovą ir poveikį joms, nustatyti teritorijų pritaikymo lankymui laipsnį. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti valstybinių parkų kraštovaizdžio monitoringą;

39.4. tikslas – inventorizuoti regionų lygiu naujus karstinius reiškinius Šiaurės Lietuvos karstiniame regione, įvertinti klimato kaitos įtaką gipso cheminės denudacijos intensyvumui, karstinių procesų aktyvumui ir kraštovaizdžio pokyčiams. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti Šiaurės Lietuvos karstinio regiono kraštovaizdžio būklės ir gipso cheminės denudacijos monitoringą;

39.5. tikslas – nuolatinio Lietuvos teritorijos natūralaus (gamtinio) bei antropogeninio seisminio aktyvumo Lietuvoje stebėjimo užtikrinimas, Lietuvos teritorijos seisminio pavojingumo, lokalių seisminių įvykių įtakos aplinkos, kraštovaizdžio ir ūkinės veiklos pokyčiams seismogeninėse zonose vertinimas. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti valstybinį seismologinį monitoringą.

III SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

40. Programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, jų reikšmės ir už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai nurodyti Programos priede.

IV SKYRIUS

PROGRAMOS FINANSAVIMAS

41. Programos finansavimo šaltiniai yra šie:

41.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas:

41.1.1. asignavimų valdytojų programų lėšos;

41.1.2. Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos;

41.1.3. ES finansinės paramos lėšos;

41.2. kitos teisės aktų nustatyta tvarka gautos lėšos.

V SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

42. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija per 20 darbo dienų nuo Programos patvirtinimo parengia ir patvirtina 2018 m. Programos uždavinių, kuriuos vykdo joms pavaldžios ir jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos bei įstaigos, įgyvendinimo planus. Iki kiekvienų kalendorinių metų gruodžio 1 dienos Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija parengia ir patvirtina kiekvienų kitų metų metinių Programos uždavinių, kuriuos vykdo joms pavaldžios ir jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos bei įstaigos, įgyvendinimo planus.

43. Žemės ūkio ministerija užtikrina, kad informacija apie atitinkamų metų Programos uždavinių, kuriuos vykdo jai pavaldžios ir jos reguliavimo sričiai priskirtos institucijos bei įstaigos, įgyvendinimo planų vykdymą būtų pateikta Aplinkos ministerijai iki kitų metų kovo 1 dienos.

44. Už Programos koordinavimą atsakinga Aplinkos ministerija.

45. Už Programos įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai – Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija.

**VALSTYBINĖS APLINKOS MONITORINGO 2018–2023 METŲ PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO
KRITERIJŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
I SKYRIUS APLINKOS ORO, KLIMATO, OZONO SLUOKSNIO IR RADIOLOGINĖS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
1.	Tikslas – vertinti aplinkos oro užterštumo lygį aglomeracijose ir zonose (labiausiai urbanizuotose zonos teritorijose), prognozuoti aplinkos oro kokybę, vertinti šalies klimato pokyčius (Programos 12.1 p.)		
1.1.	surenkama kiekvieno matuojamo aplinkos oro komponento (išskyrus ozoną) patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
1.2.	surenkama patikimų metinių ozono duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 75 proc.	Aplinkos ministerija
2.	Uždaviniai		
2.1.	atlikti aplinkos oro kokybės monitoringą (rodiklių matavimus ir kitus tyrimus, reikalingus aplinkos oro kokybei įvertinti) aglomeracijose ir zonose (Programos 12.1.1 p.)		
2.1.1.	nustatyta sieros dioksido (SO ₂), azoto oksidų (NO, NO ₂ , NO _x), ozono (O ₃), anglies monoksido (CO), benzeno koncentracija ir meteorologiniai parametrai ¹	ne mažiau kaip 2 stotyse kiekvienoje aglomeracijoje (Vilniaus aglomeracija: Žirmūnų, Lazdynų OKTS; Kauno aglomeracija: Petrašiūnų, Noreikiškių OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija
2.1.2.	nustatyta kietųjų dalelių (KD ₁₀ ir KD _{2,5}) koncentracija	ne mažiau kaip 3 stotyse (KD ₁₀ ir KD _{2,5} stebėjimo vietų suma) kiekvienoje aglomeracijoje (Vilniaus aglomeracija: Žirmūnų, Lazdynų OKTS; Kauno aglomeracija: Petrašiūnų, Noreikiškių OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
2.1.3.	nustatyta sunkiųjų metalų (švino (Pb), arseno (As), kadmio (Cd), nikelio (Ni)), policiklinių aromatinių angliavandenilių (toliau – PAA) ² ir KD ₁₀ koncentracija	ne mažiau kaip 1 stotyje kiekvienoje aglomeracijoje (Vilniaus aglomeracija: Žirmūnų OKTS; Kauno aglomeracija: Petrašiūnų OKTS) 72 valandų KD ₁₀ bandiniai	Aplinkos ministerija
2.1.4.	nustatyta azoto oksidų (NO, NO ₂ , NO _x), kietųjų dalelių (KD ₁₀) koncentracija, meteorologiniai parametrai	ne mažiau kaip 2 papildomose stotyse Vilniaus aglomeracijoje (Senamiestis (teritorija įrašyta į UNESCO paveldo sąrašą) ir Savanorių pr. OKTS (pramonės teritorija sostinėje), nuolat	Aplinkos ministerija
2.1.5.	nustatyta sieros dioksido (SO ₂), anglies monoksido (CO) koncentracija	ne mažiau kaip 1 papildomoje stotyje Vilniaus aglomeracijoje (Savanorių pr. OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija
2.1.6.	nustatyta ozono pirmtakų ³ koncentracija	ne mažiau kaip 1 priemiesčio arba miesto foninėje stotyje Lietuvos teritorijoje (Vilniaus aglomeracija: Lazdynų OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija
2.1.7.	nustatyta kietųjų dalelių (KD ₁₀ ir KD _{2,5}) koncentracija, meteorologiniai parametrai	ne mažiau kaip 8 stotyse (Klaipėdoje (Centro ir Šilutės pl. OKTS), Šiaulių, Naujosios Akmenės, Mažeikių, Panevėžio Centro, Jonavos, Kėdainių OKTS) (KD ₁₀ ir KD _{2,5} koncentracijos stebėjimo vietų suma) zonoje	Aplinkos ministerija
2.1.8.	nustatyta sieros dioksido (SO ₂) koncentracija	ne mažiau kaip 5 stotyse zonoje (Kėdainių, Klaipėdos Centro, Šiaulių, Naujosios Akmenės, Mažeikių OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija
2.1.9.	nustatyta azoto oksidų (NO, NO ₂ , NO _x) koncentracija	ne mažiau kaip 7 stotyse zonoje (Kėdainių, Jonavos, Klaipėdos Centro, Klaipėdos Šilutės pl., Šiaulių, Panevėžio Centro, Mažeikių OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija
2.1.10.	nustatyta ozono (O ₃) koncentracija	ne mažiau kaip 6 stotyse zonoje (Kėdainių, Jonavos, Klaipėdos Šilutės pl., Šiaulių, Panevėžio Centro, Mažeikių OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija
2.1.11.	nustatyta anglies monoksido (CO) koncentracija	ne mažiau kaip 4 stotyse zonoje (Klaipėdos Centro, Klaipėdos Šilutės pl., Šiaulių, Panevėžio Centro OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija
2.1.12.	nustatyta benzeno koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse zonoje (Kėdainių, Klaipėdos Centro OKTS), nuolat	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
2.1.13.	nustatyta sunkiųjų metalų (švino (Pb), arseno (As), kadmio (Cd), nikelio (Ni)), PAA, KD ₁₀ koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse zonoje (Šiaulių, Klaipėdos Centro OKTS), 72 valandų KD ₁₀ bandiniai	Aplinkos ministerija
2.1.14.	nustatyta (gravimetriniu metodu) kietųjų dalelių (KD _{2,5}) koncentracija vidutinio poveikio rodikliui (VPR) įvertinti	ne mažiau kaip 1 miesto foninėje stotyje kiekvienoje aglomeracijoje (Vilniaus aglomeracija: Lazdynų OKTS; Kauno aglomeracija: Noreikiškių OKTS) ir zonoje (Naujosios Akmenės OKTS) (savaitiniai bandiniai)	Aplinkos ministerija
2.1.15.	nustatytas aplinkos oro užterštumo lygis zonose ir aglomeracijose, kitimo tendencijos ir priežastys siekiant įvertinti poreikį patikslinti zonų ir aglomeracijų sąrašą	zonoje ne mažiau kaip 131 vietoje, kiekvienoje aglomeracijoje ne mažiau kaip po 35 vietas, kas 5 metai	Aplinkos ministerija
2.2.	vykdyti klimato monitoringą (Programos 12.1.2 p.)		
2.2.1.	išmatuota oro temperatūra, drėgnumo ir vėjo charakteristikos, atmosferos slėgis	ne mažiau kaip 22 meteorologijos stotyse, kas 1 valandą	Aplinkos ministerija
2.2.2.	išmatuotas kritulių kiekis	ne mažiau kaip 20 meteorologijos / agrometeorologijos stotyse, kas 1 valandą	Aplinkos ministerija
2.2.3.	išmatuota bendroji saulės spinduliuotė	ne mažiau kaip 7 meteorologijos stotyse, kas 1 valandą	Aplinkos ministerija
2.2.4.	atliktas atmosferos radiozondavimas	1 meteorologijos stotyje, ne mažiau kaip 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija
2.2.5.	atlikti atmosferos stebėjimai meteorologiniais radiolokatoriais	visoje Lietuvos teritorijoje 2 meteorologiniais radiolokatoriais, nuolat	Aplinkos ministerija
2.2.6.	registruoti žaibų išlydžiai tarp debesies ir žemės	visoje Lietuvos teritorijoje ne mažiau kaip 3 žaibų aptikimo jutikliais, nuolat	Aplinkos ministerija
2.2.7.	išmatuota dirvožemio temperatūra po natūralia danga	ne mažiau kaip 9 meteorologijos stotyse įvairiuose (0,2-3,2 m) gyliuose, 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija
2.2.8.	išmatuota dirvožemio temperatūra purenamame ruože	ne mažiau kaip 12 meteorologijos stočių 0,05 m ir 0,2 m gylyje, 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija
2.2.9.	išmatuotas išgaravimas iš vandens paviršiaus	ne mažiau kaip 1 meteorologijos stotyje šiltojo sezono metu, 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
2.2.10.	išmatuotas išgaravimas iš dirvožemio	ne mažiau kaip 12 meteorologijos stočių, 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija
3.	Tikslas – vertinti ozono sluoksnio pokyčius (Programos 12.2 p.)		
3.1.	surenkama patikimų metinių duomenų apie ozono sluoksnio ir ultravioletinės saulės spinduliuotės pokyčius, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
4.	Uždavinys		
4.1.	vykdyti bendrojo ozono kiekio ir ultravioletinės A saulės spinduliuotės (UVA) ir ultravioletinės B saulės spinduliuotės (UVB)_monitoringą (Programos 12.2 p.)		
4.1.1	nustatytas bendras ozono kiekis	1 stotyje, 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija
4.1.2.	nustatytas UVA kiekis	1 meteorologijos stotyje, 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija
4.1.3.	nustatytas UVB kiekis	ne mažiau kaip 2 meteorologijos stotyse, 1 kartą per parą	Aplinkos ministerija
5.	Tikslas – vertinti teršalų pernašų iš kitų valstybių poveikį bendram Lietuvos oro baseino užterštumo lygiui (Programos 12.3 p.)		
5.1.	surenkama patikimų metinių foninio oro kokybės duomenų ir informacija apie teršalų pernašų iš kitų valstybių poveikį aplinkos oro užterštumo lygiui	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
6.	Uždaviniai		
6.1.	atlikti foninį oro monitoringą (Programos 12.3.1 p.)		
6.1.1.	nustatyta sieros dioksido (SO ₂), aerolinių sulfatų (SO ₄ ²⁻), azoto dioksido (NO ₂), aerolinių nitratų ir azoto rūgšties (NO ₃ ⁻ +HNO ₃), aerolinio amonio ir amoniako (NH ₃ +NH ₄ ⁺) koncentracija	EMEP stotyje (Preilos), paros koncentracijos	Aplinkos ministerija
6.1.2.	nustatyta ozono (O ₃) koncentracija <i>(papildo oro ir kritulių sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą (Programos 34.1.1 p.) ir aplinkos oro monitoringą (Programos 12.1.1p.))</i>	ne mažiau kaip 4 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos, Dzūkijos, Preilos), nuolat	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
6.1.3.	nustatyta azoto oksidų (NO_x) koncentracija kritiniam taršos lygiui įvertinti	ne mažiau kaip 1 stotyje, nuolat	Aplinkos ministerija
6.1.4.	nustatyta dujinių amoniako (NH_3), azoto rūgšties (HNO_3) ir druskos rūgšties (HCl) koncentracija ore, Na^+ , K^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} koncentracija aerozolio dalelėse	ne mažiau kaip 1 EMEP stotyje (Preila), paros bandiniai	Aplinkos ministerija
6.1.5.	nustatyta sunkiųjų metalų (švino (Pb), arseno (As), kadmio (Cd), nikelio (Ni)), PAA koncentracija aplinkos ore <i>(papildo oro ir kritulių sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą (Programos 34.1.1 p.) ir aplinkos oro monitoringą (Programos 12.1.1 p.))</i>	ne mažiau kaip 1 kaimo foninėje stotyje Lietuvos teritorijoje (Aukštaitijos), 72 valandų KD_{10} bandiniai	Aplinkos ministerija
6.1.6.	nustatyta kietųjų dalelių ($\text{KD}_{2,5}$) cheminė sudėtis ir masės koncentracija <i>(papildo aplinkos oro monitoringą (Programos 12.1.1 p.))</i>	ne mažiau kaip 1 kaimo foninėje stotyje Lietuvos teritorijoje (Aukštaitijos), savaitiniai bandiniai	Aplinkos ministerija
6.1.7.	nustatyta gyvsidabrio (Hg) koncentracija aplinkos ore <i>(papildo oro ir kritulių sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą (Programos 34.1.1 p.) ir aplinkos oro monitoringą (Programos 12.1.1 p.))</i>	ne mažiau kaip 1 kaimo foninėje stotyje Lietuvos teritorijoje (Aukštaitijos), indikatoriniai matavimai	Aplinkos ministerija
6.1.8.	nustatytas polichlorintų bifenilų grupės (PCB) teršalų, heksachlorbenzeno (HCB) kiekis	ne mažiau kaip 1 stotyje (Žemaitijos), 3 mėnesių bandiniai	Aplinkos ministerija
6.1.9.	nustatyta dioksinų ir furanų koncentracija aplinkos ore	ne mažiau kaip 1 stotyje, 4 skirtingų sezonų bandiniai	Aplinkos ministerija
6.2.	atlikti foninį atmosferos kritulių monitoringą (Programos 12.3.2 p.)		
6.2.1.	nustatytas kritulių kiekis; rūgštingumas (pH); ištirpusių nitratų (NO_3^-), amonio (NH_4^+), sulfatų (SO_4^{2-}), chloro (Cl), šarminių metalų (K^+ , Na^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+}) kiekis, specifinis elektros laidumas	EMEP stotyje (Preila) – paros mėginiai	Aplinkos ministerija
7.	Tikslas – nustatyti radioaktyviųjų medžiagų ore šaltinius, vertinti dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo į aplinką išmetamų radioaktyviųjų medžiagų sklaidą aplinkoje, jų poveikį aplinkai, nustatyti radioaktyviųjų medžiagų pernašą iš kitų valstybių (Programos 12.4 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
7.1.	surenkama patikimų metinių radionuklidų ore sklaidos duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
8.	Uždaviniai		
8.1.	atlikti oro radiologinį monitoringą Vilniaus mieste (Programos 12.4.1 p.)		
8.1.1.	nustatyta technogeninių ir gamtinių radionuklidų aktyvumo koncentracija (alfa, beta ir gama spindulių)	ne mažiau kaip 1 stotyje, nuolat	Aplinkos ministerija
8.2.	atlikti oro radiologinį monitoringą tiesioginio Ignalinos atominės elektrinės poveikio zonoje (Programos 12.4.2 p.)		
8.2.1.	paimti mėginiai radionuklidų aktyvumo koncentracijai oro aerozoliuose nustatyti, nustatyta technogeninių ir gamtinių radionuklidų aktyvumo koncentracija	ne mažiau kaip 1–2 stotyse, 1–2 kartus per savaitę	Aplinkos ministerija
8.3.	atlikti iškritų radiologinį monitoringą (Programos 12.4.3 p.)		
8.3.1.	paimti mėginiai radionuklidų aktyvumo koncentracijai iškritose nustatyti, nustatyta radionuklidų aktyvumo koncentracija iškritose	ne mažiau kaip 3 meteorologijos stotyse, kas 5 dienos	Aplinkos ministerija
9.	Tikslas – fiksuoti radiologinę būklę Lietuvoje tiesioginiu režimu, vertinti lygiavertės dozės galios pokyčius (Programos 12.5 p.)		
9.1.	surenkama patikimų metinių radiologinės būklės duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
10.	Uždavinys		
10.1.	vykdyti radioaktyvaus užteršimo pavojaus ankstyvojo susekimo ir jonizuojančiosios spinduliuotės lygio kitimo išplėstinio stebėjimo monitoringą (Programos 12.5 p.)		
10.1.1.	nustatyta lygiavertės dozės galia, gama spektras	ne mažiau kaip 40 stočių, nepertraukiamai	Aplinkos ministerija
11.	Tikslas – vertinti Lietuvos teritorijoje į atmosferą išmetamų antropogeninės kilmės teršalų kiekį, išmetamų ir absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį (Programos 12.6 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
11.1.	vykdoma Lietuvos teritorijoje išmetamų į atmosferą teršalų ir išmetamų bei absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaita pagal ūkio sektorius, atnaujinami taršos šaltinių ir taršos masto duomenys	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
12.	Uždaviniai		
12.1.	vykdyti išmetamų į atmosferą teršalų monitoringą – nacionalinę į aplinkos orą išmetamo teršalų kiekio apskaitą (Programos 12.6.1 p.)		
12.1.1.	nustatytas (<i>siekiant naudoti 2 arba aukštesnio lygio (išsamesnę) metodiką</i>) nacionaliniu mastu išmestas antropogeninės kilmės sieros dioksido (SO ₂), azoto oksidų (NO _x), kietųjų dalelių (KD ₁₀ , KD _{2,5}), bendras suspenduotų dalelių kiekis (BSDK), amoniako (NH ₃), nemetaninių lakiųjų organinių junginių (NMLOJ), juodosios anglies (<i>angl. black carbon (BC)</i>), anglies monoksido (CO), sunkiųjų metalų – švino (Pb), arseno (As), kadmio (Cd), nikelio (Ni), gyvsidabrio (Hg), chromo (Cr), vario (Cu), seleno (Se), cinko (Zn) ir jų junginių kiekis, patvariųjų organinių teršalų (POT) – benzo(a)pireno, benzo(b)fluoranteno, benzo(k)fluoranteno, indeno(1,2,3-cd)pireno kiekis ir bendras policiklinių aromatinių angliavandenilių (PAA) kiekis, dioksinų ir furanų, polichlorintų bifenilų (PCB), heksachlorobenzeno (HCB) kiekis, nustatytos šio kiekio kitimo, palyginus su ataskaitiniais metais, tendencijos, įvertintas prognozuojamas išmesti šių teršalų kiekis	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
12.2.	vykdyti išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų monitoringą – nacionalinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio apskaitą (Programos 12.6.2 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
12.2.1.	nustatytas nacionaliniu mastu išmestas antropogeninės kilmės šiltnamio efektą sukeliančių dujų anglies dioksido (CO ₂), metano (CH ₄), azoto suboksido (N ₂ O), hidrofluorangliavandenilių (HFC _s), perfluorangliavandenilių (PFC _s), azoto trifluorido (NF ₃) ir sieros heksafluorido (SF ₆) kiekis, žemės naudojimo, žemės naudojimo paskirties pasikeitimo ir miškininkystės išmetamų ir absorbuotų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O) kiekis	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
II SKYRIUS VANDENS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
13.	Tikslas – vertinti požeminio vandens telkinių atsinaujinimo šaltinius, požeminio vandens cheminę būklę, kokybės kitimo tendencijas ir jas lemiančius veiksnius (Programos 19.1 p.)		
13.1.	surenkama patikimų metinių požeminio vandens kokybės duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, leidžiančių nustatyti kiekvieno požeminio vandens baseino vandens kokybę, kiekį ir jų pokyčius	ne mažiau kaip 80 proc.	Aplinkos ministerija
14.	Uždavinys		
14.1.	atlikti požeminio vandens priežiūros monitoringą (Programos 19.1 p.)		
14.1.2.	atlikti požeminio vandens lygio matavimai	ne mažiau kaip 65 vietose, 1 kartą per parą, ne mažiau kaip 30 vietų, 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
14.1.3.	nustatyta bendroji cheminė sudėtis (permanganato indeksas, bendrasis kietumas, savitasis elektros laidis, cheminis deguonies sunaudojimas, pH, chloridas, sulfatas, hidrokarbonatas, natrio jonas, kalio jonas, kalcio jonas, magnio jonas)	ne mažiau kaip 120 vietų, gruntiniame sluoksnyje įrengtuose gręžiniuose – 1 kartą per metus; ne mažiau kaip 80 vietų, spūdiniam sluoksnyje įrengtuose gręžiniuose – kas antri metai	Aplinkos ministerija
14.1.4.	nustatytos maistingosios medžiagos (azoto ir fosforo junginiai)	ne mažiau kaip 120 vietų, gruntiniame sluoksnyje įrengtuose gręžiniuose – 1 kartą per metus; ne mažiau kaip 80 vietų, spūdiniam sluoksnyje įrengtuose gręžiniuose – kas antri metai	Aplinkos ministerija
14.1.5.	nustatyti metalai (arsenas, chromas, cinkas, selenas, stroncis, nikelis, švinas, varis, gyvsidabris ir kadmio)	ne mažiau kaip 200 vietų, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
14.1.6.	nustatyti POT – perfluoroktansulfonrūgštis (PFOS), polibrominti difenileteriai (BDE), heksabromciklododekanas HBCDD ir kt., kaip nurodyta Patvariųjų organinių teršalų (POT) tvarkymo 2017–2025 m. programoje	ne mažiau kaip 30 vietų, 1 kartą per 6 metus, nustačius reikšmingas koncentracijas, pakartotinai dar 1 kartą tik tuose taškuose	Aplinkos ministerija
14.1.7.	nustatyti pesticidai, taip pat ir POT	ne mažiau kaip 60 vietų, 1 kartą per 6 metus, nustačius reikšmingas koncentracijas, pakartotinai dar 1 kartą tik tuose taškuose	Aplinkos ministerija
14.1.8.	nustatyti organiniai junginiai (daugiacikliai aromatiniai angliavandeniliai, halogeniniai angliavandeniliai)	ne mažiau kaip 60 vietų, 1 kartą per 6 metus, nustačius reikšmingas koncentracijas, pakartotinai dar 1 kartą tik tuose taškuose	Aplinkos ministerija
15.	Tikslas – įvertinti Baltijos jūros priekrantės ir tarpinių vandens telkinių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio pokyčius, išskirtinės ekonominės zonos ir teritorinės jūros aplinkos būklę ir antropogeninės taršos poveikį (Programos 19.2 p.)		
15.1.	surenkami stebėsenos duomenys, leidžiantys patikimai įvertinti Baltijos jūros priekrantės ir Kuršių marių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio pokyčius, išskirtinės ekonominės zonos ir teritorinės jūros aplinkos būklę ir antropogeninės taršos poveikį	ne mažiau kaip 85 proc.	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.	Uždaviniai		
16.1.	atlikti Baltijos jūros išskirtinės ekonominės zonos monitoringą (Programos 19.2.1 p.)		
16.1.1.	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
16.1.2.	nustatyta zooplanktono sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 3 vietose – 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.1.3.	nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.1.4.	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 3 vietose – 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.1.5.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.1.6.	nustatyti fizikinių-cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 3 vietose – 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.1.7.	nustatytas sieros vandenilis (H ₂ S)	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus, kitose vietose jei nustatytas deguonies trūkumas	Aplinkos ministerija
16.1.8.	nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 3 vietose – 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.1.9.	nustatyti specifiniai teršalai ⁵ vandenyje	metalai (chromas (Cr), varis (Cu), vanadis (V), cinkas (Zn)) – ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose 1 kartą per metus kasmet, alavas (Sn) ir aliuminis (Al) – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus; naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose 1 kartą per metus kasmet	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.1.10.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ vandenyje	metalai – ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose 1 kartą per metus kasmet; ftalatai, PAA, PFOS – ne mažiau kaip 2 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje 2 kartus per metus kas 2 metus, ne mažiau kaip 1 vietoje 1 kartą per metus kas 2 metus; LOJ – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; fenoliai – ne mažiau kaip 2 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje 2 kartus per metus kas 3 metus, ne mažiau kaip 1 vietoje 1 kartą per metus kas 3 metus; pesticidai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 6 metus (chlororganiniai pesticidai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus); BDE ir PCB – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus; C10-C13 – ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus kas 6 metus; HBCDD – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.1.11.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ ir specifiniai teršalai ⁵ dugno nuosėdose	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 2 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje 1 kartą per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus; metalai – ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; PAA – ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus; ftalatai, BDE, dioksinai ir dioksinų tipo junginiai, PCB, C10-C13, fenoliai, HBCDD, tributilalavas, PFOS, pesticidai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; LOJ, chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.1.12.	nustatyta radionuklidų aktyvumo koncentracija vandenyje ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.1.13.	nustatyta organinė anglis dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus	Aplinkos ministerija
16.2.	atlikti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros veiklos monitoringą (Programos 19.2.2 p.)		
16.2.1.	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 15 vietų, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
16.2.2.	įvertinti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 14 vietų – 4 kartus per metus kasmet; ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų/matavimų postuose, kasdien	Aplinkos ministerija
16.2.3.	nustatytas vandens lygis	ne mažiau kaip 2 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.2.4.	nustatyta srovių kryptis ir greitis	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.2.5.	nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 9 vietose: ne mažiau kaip 8 vietose, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.2.6.	nustatyta fitoplanktono taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 9 vietose: ne mažiau kaip 3 vietose – iki 7 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 4 vietose – 3 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.2.7.	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 3 vietose – iki 7 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 8 vietose – 4 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 3 metus, ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.2.8.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 9 vietose, 1 kartą per metus kasmet; ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus kasmet; ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus kas 6 metus; ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus	Aplinkos ministerija
16.2.9.	nustatyta makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 3 vietose, ne mažiau kaip 1 kartą per 2 metus	Aplinkos ministerija
16.2.10.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa, biomasė ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 4 vietose, 2 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.2.11.	nustatyti fizikinių-cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 3 vietose – iki 7 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 6 vietose – 4 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metus, ne mažiau kaip 3 vietose – 4 kartus per metus kas 6 metus; vandens temperatūra – ne mažiau kaip 4 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien; vandens druskingumas – ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	Aplinkos ministerija
16.2.12.	nustatytos suspenduotos (skendinčios) medžiagos	ne mažiau kaip 5 vietose, 4 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.2.13.	nustatyti meteorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 15 vietų: ne mažiau kaip 3 vietose – iki 7 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 7 vietose – 4 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metus, ne mažiau kaip 3 vietose – 4 kartus per metus kas 6 metus, taip pat ne mažiau kaip 4 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien; ledo stebėjimai šaltuoju metų laikotarpiu ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	Aplinkos ministerija
16.2.14.	nustatyti specifiniai teršalai ⁵ vandenyje	metalai (chromas (Cr), varis (Cu), vanadis (V), cinkas (Zn)) – ne mažiau kaip 6 vietose, 4 kartus per metus kasmet, alavas (Sn), arsenas (As) ir aliuminis (Al) – ne mažiau kaip 4 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metus; naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 7 vietose, 4 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.2.15.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ vandenyje	metalai – ne mažiau kaip 6 vietose, 4 kartus per metus kasmet; ftalatai, PFOS, PAA – ne mažiau kaip 4 vietose, 4 kartus per metus kas 2 metus; LOJ, BDE, tributilalavas – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; fenoliai – ne mažiau kaip 4 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metus PCB – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; pesticidai – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kas 6 metus (chlororganiniai pesticidai – ne mažiau kaip 3 vietose, 3 kartus per metus kas 3 metus); C10-C13 – ne mažiau kaip 4 vietose, 4 kartus per metus kas 6 metus; HBCDD – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.2.16.	nustatyta organinė anglis dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.2.17.	nustatyti specifiniai teršalai ⁵ dugno nuosėdose	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; metalai, išskyrus arseną (As), – ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus (aliuminį (Al) – ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus)	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.2.18.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ dugno nuosėdose	metalai – ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; PAA – ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; ftalatai, BDE, dioksinai ir dioksinų tipo junginiai, PCB, C10-C13, fenoliai, HBCDD, tributilalavas, PFOS, pesticidai – ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus; LOJ , chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromdifenilas – ne mažiau kaip 6 vietose, 1 kartus per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.2.19.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ , kiti specifiniai teršalai ⁵ ir lipidų kiekis biotoje (žuvyse ir moliuskuose)	metalai (gyvsidabris (Hg), kadmis (Cd), varis (Cu), cinkas (Zn), švinas (Pb)) – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kasmet; pesticidai – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus (chlororganiniai pesticidai – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kasmet); PAA, HBCDD, PFOS, PCB, lipidai – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; BDE, dioksinai ir dioksinų tipo junginiai – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartus per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.2.20.	nustatyti radionuklidai biotoje	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.2.21.	nustatyti radionuklidai vandenyje ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 2 vietoje, 3–4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
16.3.	atlikti Kuršių marių veiklos monitoringą (Programos 19.2.3 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.3.1.	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 13 vietų, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
16.3.2.	nustatytas gėlo vandens nuotėkis	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.3.3.	nustatyta srovių kryptis ir greitis	ne mažiau kaip 11 vietų – 8 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.3.4.	nustatyti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 11 vietų – 8 kartus per metus kasmet, taip pat ne mažiau kaip 2 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	Aplinkos ministerija
16.3.5.	nustatytas vandens lygis	ne mažiau kaip 4 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	Aplinkos ministerija
16.3.6.	nustatyta zooplanktono taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 7 vietose, 7 kartus per metus	Aplinkos ministerija
16.3.7.	nustatyta fitoplanktono taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 3 vietose – 10 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose, 5–8 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.3.8.	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 11 vietų: ne mažiau kaip 6 vietose – 10 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 3 vietose – 8 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.3.9.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 12 vietų, 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
16.3.10.	nustatyta makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 7 vietose, 1 kartą per 2 metus	Aplinkos ministerija
16.3.11.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa, biomasė ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 6 vietose, 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.3.12.	nustatyti fizikinių-cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 6 vietose – 10 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 4 vietose – 8 kartus per metus kasmet; vandens temperatūra – ne mažiau kaip 4 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien, vandens druskingumas – ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien, ištirpusio deguonies kiekis – ne mažiau kaip 1 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	Aplinkos ministerija
16.3.13.	nustatytas biocheminis deguonies suvartojimas per 7 paras	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 6 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 4 vietose – 8 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.3.14.	nustatytos suspenduotos (skendinčios) medžiagos	ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 5 vietose – 10 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose – 8 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.3.15.	nustatytos sintetinės veikliosios paviršinės medžiagos (anijoninės)	ne mažiau kaip 4 vietose, 4 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.3.16.	nustatytas vandens kietumas ir tirpinio organinis anglingumas	ne mažiau kaip 7 vietose 4 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.3.17.	nustatyti meteorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 13 vietų: ne mažiau kaip 6 vietos – 10 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 5 vietose – 8 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus kasmet; taip pat ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien, ledo stebėjimai šaltuoju metų laikotarpiu ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.3.18.	nustatytos maistingosios medžiagos ir organinė anglis dugno nuosėdose	maistingosios medžiagos – ne mažiau kaip 2 vietose, 2 kartus per metus kasmet; organinė anglis – ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 7 vietose, 1 kartą per metus kas 2 metus, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.3.19.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ ir specifiniai teršalai ⁵ vandenyje	metalai, išskyrus alavą (Sn), aliuminį (Al) ir arseną (As) – ne mažiau kaip 7 vietose, 4 kartus per metus kasmet; alavas (Sn), arsenas (As) ir aliuminis (Al) – ne mažiau kaip 7 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metus; ftalatai, PFOS – ne mažiau kaip 5 vietose, 4 kartus per metus kas 2 metus; PAA – ne mažiau kaip 6 vietose, 4 kartus per metus kas 2 metus; fenoliai – ne mažiau kaip 5 vietose, 2 kartus per metus kas 2 metus; C10-C13, HBCDD – ne mažiau kaip 6 vietose, 2 kartus per metus kas 3 metus; LOJ, BDE, PCB – ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; tributilalavas – ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metus, ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; pesticidai – ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus (chlororganiniai pesticidai – ne mažiau kaip 5 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metus); naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 7 vietose, 4 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.3.20.	nustatyti specifiniai teršalai ⁵ dugno nuosėdose	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose, 3 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 3 vietose, 2 kartus per metus kasmet; metalai – ne mažiau kaip 8 vietose: ne mažiau kaip 7 vietose, 3 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.3.21.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ dugno nuosėdose	metalai – ne mažiau kaip 8 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose, 3 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 3 vietose, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus; PAA – ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 6 vietose, 1 kartą per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus; tributilalavas – ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 3 vietose, 3 kartus per metus kas 3 metus, ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; ftalatai, BDE, dioksinai ir dioksinų tipo junginiai, PCB, C10-C13, fenoliai, HBCDD, PFOS, pesticidai – ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; LOJ, chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartus per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.3.22.	nustatyti radionuklidai vandenyje ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vietoje, 3–4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
16.3.23.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ , specifiniai teršalai ⁵ ir lipidų kiekis biotoje (žuvys ir / ar moliuskai)	metalai (gyvsidabris (Hg), kadmis (Cd), varis (Cu), cinkas (Zn), švinas (Pb)) – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kasmet; pesticidai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus (chlororganiniai pesticidai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kasmet); PAA, HBCDD, PFOS, PCB – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; lipidai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kasmet; BDE, dioksinai ir dioksinų tipo junginiai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 3 metus; chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.4.	atlikti Kuršių marių vandenų išplitimo Baltijos jūroje zonos veiklos monitoringą (Programos 19.2.4 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.4.1.	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
16.4.2.	nustatyti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 3 vietose, 4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
16.4.3.	nustatyta zooplanktono taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 3 vietose, 2 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.4.4.	nustatyta fitoplanktono taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose – 3 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.4.5.	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.4.6.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.4.7.	nustatyta makrodumblių ir gaubtasėklių taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 2 metus	Aplinkos ministerija
16.4.8.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa, biomasė ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 3 vietose, 2 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.4.9.	nustatyti fizikinių-cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus kasmet, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.4.10.	nustatyta organinė anglis dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus	Aplinkos ministerija
16.4.11.	nustatytos suspenduotos (skendinčios) medžiagos	ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
16.4.12.	nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.4.13.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ ir specifiniai teršalai ⁵ vandenyje	metalai, išskyrus alavą (Sn), aliuminį (Al) ir arseną (As), – ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kasmet; alavas (Sn), arsenas (As) ir aliuminis Al – ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 3 metus; ftalatai, PFOS, PAA – ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 2 metus; fenoliai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 3 metus; C10-C13 – ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 6 metus; LOJ, BDE, tributilalavas, PCB – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus; HBCDD – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus; pesticidai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus (chlororganiniai pesticidai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 3 kartus per metus kas 3 metus); naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kasmet	Aplinkos ministerija
16.4.14.	nustatyti specifiniai teršalai ⁵ dugno nuosėdose	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 2 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus; metalai – ne mažiau kaip 2 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus (aliuminis (Al) – ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus)	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.4.15.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ dugno nuosėdose	metalai – ne mažiau kaip 2 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus kasmet, ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus; PAA – ne mažiau kaip 1 vietoje 1 kartą per metus kasmet; ftalatai, BDE, dioksinai ir dioksinų tipo junginiai, PCB, C10-C13, fenoliai, HBCDD, tributilalavas, PFOS, pesticidai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 3 metus; LOJ, chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus kas 6 metus	Aplinkos ministerija
16.5.	atlikti Baltijos jūrą teršiančių šiukšlių (įskaitant mikrošiukšles) monitoringą (Programos 19.2.5 p.)		
16.5.1.	nustatytas Baltijos jūrą teršiančių šiukšlių (įskaitant mikrošiukšles) kiekis ir sudėtis	ne mažiau kaip 4 paplūdimių ir paviršinio vandens stebėjimo ir tyrimų vietos, ne mažiau kaip 2 dugno nuosėdų tyrimų vietos, ne mažiau kaip 3 kartus per metus	Aplinkos ministerija
16.6.	atlikti Baltijos jūros antropogeninio nenutrūkstamo povandeninio triukšmo monitoringą (Programos 19.2.6 p.)		
16.6.1.	nustatyti antropogeninio nenutrūkstamo povandeninio triukšmo lygiai ir kaitos tendencijos	ne mažiau kaip 2 stotys teritorinėje jūroje ir Lietuvos išskirtinėje ekonominėje zonoje	Aplinkos ministerija
17.	Tikslas – įvertinti ežerų ir tvenkinių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio pokyčius (Programos 19.3 p.)		
17.1.	surenkami ežerų ir tvenkinių stebėsenos duomenys, leidžiantys patikimai įvertinti vandens telkinių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio pokyčius	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
18.	Uždaviniai		
18.1.	atlikti ežerų ir tvenkinių priežiūros intensyvųjį monitoringą (Programos 19.3.1 p.)		
18.1.1.	nustatytas hidrologinis režimas – vandens lygis	ne mažiau kaip 12 vandens telkinių, 1 kartą per parą, kasmet	Aplinkos ministerija
18.1.2.	nustatytos morfologinės sąlygos – vyraujantis gruntas priekrantėje	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
18.1.3.	nustatyta fitoplanktono taksonominė sudėtis, gausa, biomasė, chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 6 kartus per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
18.1.4.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
18.1.5.	nustatyta makrofitų taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 8 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
18.1.6.	nustatyta fitobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
18.1.7.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
18.1.8.	nustatyti fizikinių–cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 7 kartus per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
18.1.9.	nustatyti specifiniai teršalai ⁵	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 7 kartus per metus, kas 3 metus	Aplinkos ministerija
18.1.10.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ vandenyje	sunkieji metalai, ftalatai, BDE, fenoliai, PFOS, PAA, pesticidai – ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 7 kartus per metus, kas 3 metus	Aplinkos ministerija
18.1.11.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ dugno nuosėdose	sunkieji metalai, BDE, C10-C13, ftalatai, HBCDD, tributilalavas, PFOS, PAA, LOJ, pesticidai ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per 3 metus, chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.1.12.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ biotoje (žuvyse)	sunkieji metalai, BDE, dioksinai ir jų tipo junginiai, HBCDD, PFOS, PAA, LOJ, pesticidai – ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per 3 metus, chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.1.13.	nustatyti radionuklidai vandenyje	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 6 kartus per metus, kasmet, ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 2 kartus per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
18.1.14.	nustatyti radionuklidai dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 2 kartus per metus, kasmet, ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
18.2.	atlikti ežerų ir tvenkinių priežiūros ekstensyvųjį monitoringą (Programos 19.3.2 p.)		
18.2.1.	nustatytos morfologinės sąlygos – vyraujantis gruntas priekrantėje	ne mažiau kaip 205 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.2.2.	nustatyta fitoplanktono taksonominė sudėtis, gausa, biomasė, chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 205 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus, kas 6 metus	Aplinkos ministerija
18.2.3.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 198 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.2.4.	nustatyta makrofitų taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 198 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.2.5.	nustatyta fitobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 205 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.2.6.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 198 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.2.7.	nustatyti fizikinių–cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 205 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus, kas 6 metus	Aplinkos ministerija
18.2.8.	nustatyti radionuklidai vandenyje ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 4 kartus per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
18.2.9.	nustatyti radionuklidai biotoje (augmenijoje)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
18.3.	atlikti ežerų ir tvenkinių veiklos monitoringą (Programos 19.3.3 p.)		
18.3.1.	nustatytos morfologinės sąlygos – vyraujantis gruntas priekrantėje	ne mažiau kaip 143 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.3.2.	nustatyta fitoplanktono taksonominė sudėtis, gausa, biomasė, chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 143 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus, kas 3 metus	Aplinkos ministerija
18.3.3.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 140 vandens telkinių, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.3.4.	nustatyta makrofitų taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 140 vandens telkinių, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
18.3.5.	nustatyta fitobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 143 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
18.3.6.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 140 vandens telkinių, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
18.3.7.	nustatyti fizikinių–cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 143 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus, kas 3 metus	Aplinkos ministerija
19.	Tikslas – įvertinti upių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio ir kiekio pokyčius, teršiančių medžiagų apkrovą (Programos 19.4 p.)		
19.1.	surenkami upių stebėsenos duomenys, leidžiantys patikimai įvertinti vandens telkinių ekologinę, cheminę ir radiologinę būklę, vandens lygio ir kiekio pokyčius, teršalų apkrovą pagrindinėms upėms ir teršalų, patenkančių per vandens telkinius, apkrovą Lietuvai iš kaimyninių šalių	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
20.	Uždaviniai		
20.1.	atlikti upių priežiūros intensyvųjį monitoringą (Programos 19.4.1 p.)		
20.1.1.	nustatytas hidrologinis režimas: vandens lygis ir temperatūra, debitas ir srovės greitis	vandens lygis ir temperatūra – ne mažiau kaip 81 vietoje, 1 kartą per parą, kasmet; debitas ir srovės greitis – ne mažiau kaip 36 vietose, 12 kartų per metus, kasmet, ne mažiau kaip 14 vietų, 24 kartus per metus, kasmet, ne mažiau kaip 9 vietose, 36 kartus per metus, kasmet, ne mažiau kaip 15 vietų, 48 kartus per metus, kasmet, ne mažiau kaip 3 vietose, 60 kartų per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
20.1.2.	nustatytos morfologinės sąlygos: upių dugno substratas, upės vagos skersinis profilis, grunto sudėtis	upių dugno substratas, upės vagos skersinis profilis – ne mažiau kaip 67 vietose, 1 kartą per metus, kasmet; grunto sudėtis – ne mažiau kaip 54 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.1.3.	nustatyta fitoplanktono taksonominė sudėtis, gausa, biomasė, chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 4 vietose, 6 kartus per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
20.1.4.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 49 vietose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
20.1.5.	nustatyta fitobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 54 vietose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
20.1.6.	nustatyta makrofitų taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 32 vietose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
20.1.7.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 45 vietose, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
20.1.8.	nustatyti fizikinių–cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 54 vietose, 12 kartų per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
20.1.9.	nustatyti pagrindiniai jonai ⁷	ne mažiau kaip 54 vietose, 4 kartus per metus, kas 3 metus	Aplinkos ministerija
20.1.10.	nustatyti specifiniai teršalai ⁵	ne mažiau kaip 6 vietose, 12 kartų per metus, kasmet, ne mažiau kaip 4 vietose, 12 kartų per metus, kas 2 metus, ne mažiau kaip 6 vietose, 12 kartų per metus, kas 3 metus, ne mažiau kaip 22 vietose, 4 kartus per metus, kas 3 metus	Aplinkos ministerija
20.1.11.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ vandenyje	sunkieji metalai – ne mažiau kaip 6 vietose, 12 kartų per metus, kasmet, ne mažiau kaip 4 vietose, 12 kartų per metus, kas 2 metus, ne mažiau kaip 6 vietose, 12 kartų per metus, kas 3 metus; LOJ – ne mažiau kaip 8 vietose, 12 kartų per metus, kas 2 metus, ne mažiau kaip 3 vietose, 12 kartų per metus, kas 3 metus; BDE, PAA – ne mažiau kaip 9 vietose, 12 kartų per metus, kas 2 metus, ne mažiau kaip 6 vietose, 12 kartų per metus, kas 3 metus; C10-C13, HBCDD – ne mažiau kaip 8 vietose, 12 kartų per metus, kas 6 metus; ftalatai – ne mažiau kaip 9 vietose, 12 kartų per metus, kas 2 metus, ne mažiau kaip 3 vietose, 12 kartų per metus, kas 3 metus; fenoliai – ne mažiau kaip 10 vietų, 12 kartų per metus, kas 2 metus, ne mažiau kaip 4 vietose, 12 kartų per metus, kas 3 metus; tributilalavas – ne mažiau kaip 8 vietose, 12 kartų per metus, kas 2 metus, ne mažiau kaip 1 vietoje, 12 kartų per metus, kas 3 metus; PFOS, pesticidai – ne mažiau kaip 10 vietų, 12 kartų per metus, kas 2 metus, ne mažiau kaip 6 vietose, 12 kartų per metus, kas 3 metus; PCB – ne mažiau kaip 8 vietose, 12 kartų per metus, kas 2 metus	Aplinkos ministerija
20.1.12.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ dugno nuosėdose	sunkieji metalai, BDE, C10-C13, ftalatai, HBCDD, tributilalavas, PFOS, PAA, LOJ, pesticidai – ne mažiau kaip 12 vietų, 1 kartą per 3 metus; chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 12 vietų, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
20.1.13.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ biotoje (žuvyse)	sunkieji metalai, BDE, dioksinai ir jų tipo junginiai, HBCDD, PFOS, PAA, LOJ, pesticidai – ne mažiau kaip 9 vietose, 1 kartą per 3 metus, chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 9 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.1.14.	nustatytos Stebėsenos sąrašo medžiagos ⁸	ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
20.1.15.	nustatyti radionuklidai vandenyje	ne mažiau kaip 5 vietose, 4 kartus per metus, kasmet, 1 vietoje Baltarusijos pasienyje, ne mažiau kaip 12 kartų per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
20.1.16.	nustatyti radionuklidai dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 5 vietose, 2 kartus per metus, kasmet, 1 vietoje Baltarusijos pasienyje, ne mažiau kaip 4 kartus per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
20.1.17.	nustatyti radionuklidai biotoje (žuvyse)	1 vietoje Baltarusijos pasienyje, ne mažiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
20.2.	atlikti upių priežiūros ekstensyviųjų monitoringą (Programos 19.4.2 p.)		
20.2.1.	nustatytas hidrologinis režimas – debitas ir srovės greitis	ne mažiau kaip 99 vietose, 4 kartus per metus, kas 3 metus	Aplinkos ministerija
20.2.2.	nustatytos morfologinės sąlygos – grunto sudėtis	ne mažiau kaip 140 vietų, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.2.3.	nustatyta zoobentos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 140 vietų, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
20.2.4.	nustatyta fitobentos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 140 vietų, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
20.2.5.	nustatyta makrofitų taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 48 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.2.6.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 116 vietų, 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
20.2.7.	nustatyti fizikinių–cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 140 vietų, 4 kartus per metus, kas 3 metus	Aplinkos ministerija
20.3.	atlikti upių veiklos monitoringą (Programos 19.4.3 p.)		
20.3.1.	nustatytas hidrologinis režimas – debitas ir srovės greitis	ne mažiau kaip 246 vietose, 4 kartus per metus, kas 3 metus, ne mažiau kaip 65 vietose, 4 kartus per metus, kas 6 metus, ne mažiau kaip 15 vietų, 12 kartų per metus, kasmet	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
20.3.2.	nustatytos morfologinės sąlygos – grunto sudėtis	ne mažiau kaip 384 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.3.3.	nustatyta zoobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 316 vietų, 1 kartą per 3 metus, ne mažiau kaip 65 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.3.4.	nustatyta fitobentosos taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 316 vietų, 1 kartą per 3 metus, ne mažiau kaip 65 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.3.5.	nustatyta makrofitų taksonominė sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 73 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.3.6.	nustatyta ichtiofaunos taksonominė sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 244 vietose, 1 kartą per 3 metus, ne mažiau kaip 8 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
20.3.7.	nustatyti fizikinių–cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai ⁴	ne mažiau kaip 319 vietų, 4 kartus per metus, kas 3 metus, ne mažiau kaip 65 vietose, 4 kartus per metus, kas 6 metus	Aplinkos ministerija
20.3.8.	nustatyti specifiniai teršalai ⁵	ne mažiau kaip 2 vietose, 12 kartų per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
20.3.9.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ vandenyje	sunkieji metalai – ne mažiau kaip 2 vietose, 12 kartų per metus, kasmet; LOJ, BDE, ftalatai, fenoliai, tributilalavas, PFOS, PAA, pesticidai, PCB – ne mažiau kaip 2 vietose, 12 kartų per metus, kas 2 metus; C10-C13, HBCDD – ne mažiau kaip 2 vietose, 12 kartų per metus, kas 6 metus	Aplinkos ministerija
20.3.10.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ dugno nuosėdose	sunkieji metalai, BDE, C10-C13, ftalatai, HBCDD, tributilalavas, PFOS, PAA, LOJ, pesticidai – ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose 1 kartą per 3 metus; chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromobifenilas – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
20.3.11.	nustatytos pavojingos medžiagos ⁶ biotoje (žuvyse)	sunkieji metalai, BDE, dioksinai ir jų tipo junginiai, HBCDD, PFOS, PAA, LOJ, pesticidai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per 3 metus, chlordanas, mireksas, toksafenas, chlordekonas, heksabromdifenilas – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
III SKYRIUS DIRVOŽEMIO BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
21.	Tikslas – vertinti laukų svarbiausių dirvožemio kokybės rodiklių – bendrųjų savybių, organinės medžiagos būklės ir rūgštingumo parametrų – pokyčius (Programos 23.1 p.)		
21.1.	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų, suderintų su ES reikalavimais duomenų apie laukų dirvožemio būklę, ir sudarytos sąlygos šalies dirvožemių geocheminės būklės žemėlapiams atnaujinti	ne mažiau kaip 75 proc.	Aplinkos ministerija
22.	Uždavinys		
22.1.	atlikti dirvožemio būklės monitoringą (Programos 23.1 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
22.1.1.	įvertinti dirvožemio organinės medžiagos būklę – bendros organinės anglies, bendro organinio azoto kiekį, kaitinimo nuostolį (LOI); nustatyti dirvožemio rūgštingumo parametrus: rūgštingumą ($\text{pH}_{\text{H}_2\text{O}}$, pH_{KCL}), kalcio (Ca^{2+}), magnio (Mg^{2+}), kalio (K^+), natrio (Na^+), geležies (Fe^{3+}), aliuminio (Al^{3+}), mangano (Mn^{2+}) mainų katijonus arba katijonų mainų gebą (CEC)	ne mažiau kaip 71 laukų dirvožemio aikštelėje (ne didesnėse kaip 250 m^2) stebėjimai ne mažiau kaip 2 gyliuose – humusingajame ir dirvodaros, 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
23.	Tikslas – vertinti dirvožemio pasklidusios taršos iš žemės ūkio veiklos mastą, atsižvelgiant į grėsmę, kad suintensyvėjus žemės ūkio veiklai gali padidėti užterštumas pesticidų likučiais ir azoto junginiais, taip pat į vietinę ir regioninę taršą iš stambių ūkio subjektų ypač pavojingomis medžiagomis, nustatyti dirvožemio praradimo dėl urbanizacijos laipsnį ir greitį (Programos 23.2 p.)		
23.1.	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkti patikimus, suderintų su ES reikalavimais duomenis apie poveikį miško ir lauko dirvožemio būklei	ne mažiau kaip 75 proc.	Aplinkos ministerija
24.	Uždavinys		
24.1.	atlikti pasklidusios dirvožemio taršos monitoringą (Programos 23.2 p.)		
24.1.1.	nustatytas arseno (As), kadmio (Cd), chromo (Cr), vario (Cu), gyvsidabrio (Hg), vanadžio (V), nikelio (Ni), švino (Pb), seleno (Se), cinko (Zn), fosforo (P), sieros (S) kiekis <i>aqua regia</i> ištraukoje	ne mažiau kaip 71 aikštelėje (tose pačiose kaip dirvožemio būklės monitoringui, stebėjimai ne mažiau kaip 2 gyliuose, papildomai – ne mažiau kaip 10 proc. apimties privalomųjų dublikatų), 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
IV SKYRIUS GYVOSIOS GAMTOS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
25.	Tikslas – vertinti ir prognozuoti Europos Bendrijos svarbos buveinių ir rūšių ir Lietuvos Respublikos saugomų rūšių būklės pokyčius, natūralių ir antropogeninių veiksnių poveikį jiems, sudaryti sąlygas priimti tinkamiausius sprendimus dėl biologinės įvairovės nykimo sustabdymo, dėl buveinių ir rūšių apsaugos ir atkūrimo (Programos 29.1 p.)		
25.1.	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, apie Europos Bendrijos svarbos buveinių būklę	ne mažiau kaip 80 proc.	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
25.2	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, apie Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių būklę	ne mažiau kaip 80 proc.	Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija
25.3.	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, apie kitų Europos Bendrijos svarbos ir Lietuvos Respublikos saugomų rūšių būklę	ne mažiau kaip 75 proc.	Aplinkos ministerija
26.	Uždaviniai		
26.1.	atlikti Europos Bendrijos svarbos buveinių monitoringą (Programos 29.1.1 p.)		
26.1.1.	nustatyti rifų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 3 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
26.1.2.	nustatyti upių žiočių ir lagūnų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 4 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija
26.1.3.	nustatyti pajūrio ir žemyninių smėlynų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 13 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija
26.1.4.	nustatyti ežerų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 48 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija
26.1.5.	nustatyti upių buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 16 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija
26.1.6.	nustatyti viržynų ir krūmynų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 17 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
26.1.7.	nustatyti pievų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 340 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija
26.1.8.	nustatyti pelkių buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 89 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija
26.1.9.	nustatyti atodangų ir olų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 7 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija
26.1.10.	nustatyti miškų buveinių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo ir buveinės ploto pokytis, buveinės struktūra ir funkcijos, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės	ne mažiau kaip 850 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 4 metus	Aplinkos ministerija
26.2.	atlikti Europos Bendrijos svarbos rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas (išskyrus paukščių), monitoringą (Programos 29.1.2 p.)		
26.2.1.	nustatyti Europos Bendrijos svarbos žinduolių rūšių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės, populiacijos dalis Natura 2000 tinkle	ne mažiau kaip 8 teritorijose lūšių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus ne mažiau kaip 30 teritorijų ūdrų populiacijos būklei stebėti (derinant su invazinės rūšies – kanadinės audinės – stebėjimais), ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus ne mažiau kaip 18 teritorijų šikšnosparnių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per sezoną kas 3 metai	Aplinkos ministerija
26.2.2.	nustatyti Europos Bendrijos svarbos roplių ir varliagyvių rūšių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės, populiacijos dalis Natura 2000 tinkle	ne mažiau kaip 10 teritorijų roplių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus ne mažiau kaip 35 teritorijose varliagyvių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
26.2.3.	nustatyti Europos Bendrijos svarbos žuvų ir nęgių, išskyrus lašišų, apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės, populiacijos dalis Natura 2000 tinkle	ne mažiau kaip 46 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
26.2.4.	nustatyti Europos Bendrijos bestuburių rūšių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės, populiacijos dalis Natura 2000 tinkle	ne mažiau kaip 115 teritorijų vabzdžių populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus, išskyrus: niūriaspalvio auksavabalio, purpurinio plokščiavabalio ir Šneiderio kirmvabalio populiacijų būklei stebėti ne mažiau kaip 29 teritorijose ne rečiau kaip 1 kartą per 5 metus; šarvuotosios skėtės ir pleištinės skėtės populiacijos būklei stebėti ne mažiau kaip 38 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per 5 metus) ne mažiau kaip 26 teritorijose moliuskų populiacijos būklei stebėti, ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
26.2.5.	nustatyti Europos Bendrijos augalų rūšių apsaugos būklę lemiantys parametrai: arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės, populiacijos dalis Natura 2000 tinkle	ne mažiau kaip 67 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
26.3.	atlikti Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas, monitoringą (Programos 29.1.3 p.)		
26.3.1.	įvertinti globaliai nykstančių perinčių paukščių rūšių apsaugos būklę lemiantys parametrai: populiacijos dydis, populiacijos pokytis, perėjimo paplitimo plotas, perėjimo paplitimo ploto pokytis, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės, populiacijos dalis Natura 2000 tinkle	ne mažiau kaip 9 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
26.3.2.	nustatytas migruojančių vandens ir pelkių paukščių sankauptų vietų maksimalus sezono metu užregistruotų atskirų rūšių individų skaičius ir vietos savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 15 teritorijų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
26.3.3.	nustatyti perinčiųjų Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių apsaugos būklę lemiantys parametrai: populiacijos dydis, populiacijos pokytis, perėjimo paplitimo plotas, perėjimo paplitimo ploto pokytis, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės, populiacijos dalis Natura 2000 tinkle	ne mažiau kaip visose nustatytose paukščių apsaugai svarbiose teritorijose, 1 kartą per 2–3 metus (kas 2 metus – ne mažiau kaip 4 teritorijose žalvarniams, ne mažiau kaip 7 teritorijose kurtiniams, ne mažiau kaip 3 teritorijose stulgiams, ne mažiau kaip 1 teritorijoje rudėms, ne mažiau kaip 3 teritorijose jūriniais ereliams, ne mažiau kaip 16 teritorijų upinėms, mažosioms, baltaskruostėms ir juodosioms žuvėdroms, mažiesiems kirams)	Aplinkos ministerija
26.3.4.	nustatytas paukščių migracijos srautų susilieimo vietų per sezoną užregistruotų individų ir rūšių skaičius ir vietos savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 3 teritorijose (Kuršių nerijoje ir Nemuno deltoje), ne rečiau kaip 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
26.3.5.	nustatyti skirtingų žiemojančių jūroje vandens paukščių rūšių gausumo ir pasiskirstymo parametrai	visoje Baltijos jūros priekrantėje, teritorinėje jūroje ir išskirtinėje ekonominėje zonoje esančiose Natura 2000 teritorijose ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus, kasmet – ne mažiau kaip 1 teritorijoje sibirinėms gagoms	Aplinkos ministerija
26.3.6.	nustatyti jūros pakrantėje rastų žuvusių vandens paukščių rūšinę sudėtį, gausumą (tankius) bei susitepusių naftos produktais paukščių dalį skirtinguose pakrantės ruožuose.	ne mažiau kaip 3 pakrantės ruožuose, ne rečiau kaip 3 kartus kas 2 metus	Aplinkos ministerija
26.4	atlikti perinčių didžiųjų kormoranų monitoringą (Programos 29.1.4 p.)		
26.4.1.	nustatyti perinčių kormoranų porų gausumo parametrai	Kuršių nerijoje, žemyninės dalies pajūrio juostoje, Nemuno deltoje ir kitose kormoranų kolonijose Lietuvos sausumos teritorijose ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
26.5.	atlikti kitų Europos Bendrijos svarbos rūšių, kurioms nesteigiamos Natura 2000 teritorijos, ir Lietuvos Respublikos saugomų rūšių monitoringą (29.1.5)		
26.5.1.	nustatyta vilkų gausumo kitimo tendencija	valstybiniuose miškuose ir rezervatuose ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
26.5.2.	nustatyti bebrų gausumo ir paplitimo parametrai (remiamasi medžioklės plotų naudotojų pateiktais duomenimis)	Lietuvos teritorijoje ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
26.5.3.	nustatyti laisvosios stumbrų bandos gausumo ir paplitimo parametrai (remiamasi medžioklės plotų naudotojų pateiktais duomenimis)	Lietuvos teritorijoje ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
26.5.1.	nustatyti paprastojo griciuko, raudonkojo tuliko, pempės apsaugos būklę lemiantys parametrai (arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės)	ne mažiau kaip 6 teritorijose, derinant su gaiduko ir stulgio monitoringu	Aplinkos ministerija
26.5.4.	nustatyti didžiosios kuolingos apsaugos būklę lemiantys parametrai (arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės)	ne mažiau kaip 7 teritorijose, derinant su dirvinio sėjiko ir tikučio monitoringu	Aplinkos ministerija
26.5.5.	Buveinių direktyvos IV priedo rūšių, įtrauktos į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, apsaugos būklę lemiantys parametrai (arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės)	ne mažiau kaip 60 teritorijų ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
26.5.6.	renkama Buveinių direktyvos IV priedo rūšių, neįtrauktų į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą, žučių ir sugavimų statistika	nėra vertinimo kriterijų	Aplinkos ministerija
26.5.7.	nustatytos Buveinių direktyvos V priedo rūšių populiacijų išteklių naudojimo apimtys	nėra vertinimo kriterijų	Aplinkos ministerija
26.6.	atlikti aplinkos kokybės biologinių indikatorių būklės monitoringą (Programos 29.1.6 p.)		
26.6.1.	nustatyti Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąraše įrašytų pievų ir smėlynų drugių rūšių apsaugos būklę lemiantys parametrai (arealo pokytis, rūšies populiacijos dydis, rūšies buveinės dydis ir kokybė, pagrindiniai poveikiai ir grėsmės)	ne mažiau kaip 20 teritorijų ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
26.6.2.	nustatyti kaimo paukščių populiacijų indeksą, atliekant 14 paukščių rūšių populiacijų monitoringą	ne mažiau kaip 100 teritorijų ne rečiau 1 kartą per metus	Žemės ūkio ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
27.	Tikslas – operatyviai vertinti miškų būklės kaitą erdvės ir laiko atžvilgiu dėl oro teršalų ir kitų stresinių veiksnių poveikio (Programos 29.2 p.)		
27.1.	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, reikalingų įvertinti miškų būklę europiniu ir regioniniu lygiu	ne mažiau kaip 80 proc.	Aplinkos ministerija
28.	Uždavinys		
28.1.	atlikti I lygio miškų būklės monitoringą (Programos 29.2 p.)		
28.1.1.	nustatyti (metinių duomenų, numatytų „ICP Forests“ programos uždavinių įgyvendinimo planuose (pagal ICP Forests Manual Part IV Visual Assessment of Crown Condition and Damaging Agents) medžių lajos būklės (defoliacija, dechromacija) ir kitų medžių pažeidimų parametrai, dirvožemio cheminės, granulimetrinės sudėties ir dirvožemio sudėties parametrai	Europiniu lygiu: ne mažiau kaip 80 monitoringo vietų (iš jų ne mažiau kaip apie 10 proc. patenka į rezervą ir nematuojami, kol susiformuoja naujas medynas): 1 kartą per metus – medžių lajos būklės ir kitų medžių pažeidimų parametrai, ne rečiau 1 kartą per 6 metus – dirvožemio cheminės ir granulimetrinės sudėties parametrai. Steigiant monitoringo vietą ar įvykus pakitimų – bendrieji medyno ir medžio parametrai. Nacionaliniu lygiu: ne mažiau kaip 800 monitoringo vietų (nuolatinių Nacionalinės miškų inventORIZacijos apskaitos barelių tinkle): 1 kartą per metus – medžių lajos būklės ir kitų medžių pažeidimų parametrai	Aplinkos ministerija
29.	Tikslas – vertinti teršalų ir kitų stresinių veiksnių poveikį (pagal „ICP Forests“ programą ir metodiką) labiausiai paplitusioms (būdingoms) miško ekosistemoms (Programos 29.3 p.)		
29.1.	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų „ICP Forests“ programos uždavinių įgyvendinimo planuose, reikalingų įvertinti stresinių veiksnių poveikį būdingoms miško ekosistemoms	ne mažiau kaip 80 proc.	Aplinkos ministerija
30.	Uždavinys:		
30.1.	atlikti II lygio intensyvų miškų būklės monitoringą (Programos 29.3 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
30.1.1.	nustatyti medyno ir medžio (būklės ir prieaugio rodikliai); lajos būklės (lajų defoliacija ir lapijos dechromacija) ir vizualiai nustatomų medžių pažeidimų įvertinimas; (pagal ICP Forests Manual. Part IV. Visual Assessment of Crown Condition and Damaging Agents); atlikti medžių prieaugio matavimai (kamieno diametras, medžių aukštis, lajos plotis ir aukštis; medžio padėties barelyje santykinės koordinatės (pagal ICP Forests Manual. Part V. Tree growth)); nustatyti medynų tūrio ir prieaugio rodikliai, nustatant atkrintamąją ir priaugančiąją dalį; atlikti medynų vystymosi ir rūšių kaitos stebėjimai ir nustatyti medžių iškritimo, atsikūrimo ir prieaugio rodikliai	ne mažiau kaip 9 monitoringo vietose: būklės vertinimas – 1 kartą per metus; medžių ir medyno prieaugio matavimas – 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
30.1.2.	nustatyti dirvožemio cheminės ir granulimetrinės sudėties rodikliai: nustatytos bendrosios dirvožemio savybės – dirvožemio profilio aprašymas, dirvožemio tipas pagal FAO-UNESCO klasifikaciją, dirvodarinė uoliena, aikštelės charakteristikos, mineralinio dirvožemio tankis, granulimetrinė sudėtis (molio, dumblo ir smėlio daleles bei skeletą), miško paklotės masė; nustatyti dirvožemio cheminiai rodikliai: rūgštumas (pH_{KCl2} , suminė anglis, suminis azotas, bendrasis fosforas ir siera, mainų katijonai (kalcis (Ca), magnis (Mg), kalis (K), natris (Na), geležis (Fe), aliuminis (Al), manganas (Mn)); vandenilio jonų koncentracija (pagal ICP Forests Manual. Part X. Sampling and analysis of soil);	ne mažiau kaip 9 monitoringo vietose dirvožemio tyrimai (cheminės ir granulimetrinės sudėties parametrai) – 1 kartą per 10 metų 4 dirvožemio profilio gyliuose ir miškų paklotėje	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
30.1.3.	nustatyti dirvožemio vandens cheminiai rodikliai: rūgštumas (pH); specifinis elektros laidis; šarmingumas (kuomet $\text{pH} > 5$), nitratų (NO_3^-), amonio (NH_4^+), sulfatų (SO_4^{2-}), chloro (Cl^-), kalio (K^+), natrio (Na^+), kalcio (Ca^{2+}), magnio (Mg^{2+}), tirpiosios organinės anglies (C); bendro aliuminio (Al) (pagal ICP Forests Manual. Part XI. Soil solution collection and analysis),	ne mažiau kaip 3 monitoringo vietose rodikliai nustatomi lizimetriniais metodais, aktyviosios vegetacijos periodo metu (ne mažiau 6 kartus metuose), 0,20 ir 0,50 cm dirvožemio gyliuose	Aplinkos ministerija
30.1.4.	atlikta tyrimo barelyje dominuojančios medžių rūšies lapijos cheminė analizė; nustatomi 100 lapų ar 1000 spyglių masė; lapijos cheminės sudėties (azoto (N), fosforo (P), kalio (K), kalcio (Ca), magnio (Mg), sieros (S) rodikliai pagal (pagal ICP Forests Manual. Part XII. Sampling and analysis of needles and leaves);	ne mažiau kaip 9 monitoringo vietose lapijos cheminė analizė 1 kartą per 2 metus, spygliuočiams vertinant 1 ir 2 metų spyglius; ėminių imant ne mažiau iš 5 modeliųjų medžių	Aplinkos ministerija
30.1.5.	atlikta augalijos dangos apskaita ir duomenų analizė; atlikti žolinės ir sumedėjusios augalijos, samanų ir kerpių stebėjimai (rūšių įvairovės, dažnumo, ir padengimo parametrai), nustatyti įvairovės ir gausos indeksai (pagal ICP Forests Manual. Part VII. Biological diversity – Assessment of ground vegetation);	ne mažiau kaip 9 monitoringo vietose – 1 kartą per 5 metus; nustatoma 4 augalijos ardų visų augalijos rūšių gausumas (projekcinis padengimas)	Aplinkos ministerija
30.1.6.	įvertinti pažemio ozono sukelti lapijos pažeidimai; vertintos augalų rūšys, galimai ozono sukeltų lapijos pažeidimų gausa (pagal ICP Forests Manual. Part VIII. Assessment of ozone injury);	ne mažiau kaip 9 monitoringo vietose 1 kartą per metus ant priežeminės augalijos lapijos; 1 kartą per 2 metus ant medyno ardo lapijos	Aplinkos ministerija
30.1.7.	nustatytos polajinių ir atviros vietos kritulių kiekis (mm), cheminės sudėties (pH, ištirpusių nitratų ($\text{NO}_3\text{-N}$) ir amonio ($\text{NH}_4\text{-N}$), sieros ($\text{SO}_4\text{-S}$), chloro (Cl), kalio (K), natrio (Na), kalcio (Ca), magnio (Mg) koncentracijos bei šių teršalų iškritos (pagal ICP Forests Manual. Part XIV. Sampling and analysis of deposition);	ne mažiau kaip 3 monitoringo vietose 12 kartų metuose, 1 kartą per mėnesį	Aplinkos ministerija
30.1.8.	nustatoma oro tarša pasyvaus kaupimo metodu (SO_2 , NH_3 ir NO_2) (pagal ICP Forests Manual. Part XV. Monitoring of air quality);	ne mažiau kaip 3 monitoringo vietose aktyviosios vegetacijos periodo metu (ne mažiau 6 kartus metuose)	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
30.1.9.	nustatyti medžių nuokritų fiziniai parametrai (masė pagal nuokritų frakcijas), nuokritų cheminė sudėtis; nustatomi 100 lapų ar 1000 spyglių masė; nuokritų cheminės sudėties (azoto (N), fosforo (P), kalio (K), kalcio (Ca), magnio (Mg), sieros (S) rodikliai pagal (pagal ICP Forests Manual. Part XIII. Sampling and analysis of litterfall);	ne mažiau kaip 3 monitoringo vietose 12 kartų metuose, 1 kartą per mėnesį, ne mažiau kaip 4 nuokritų frakcijoms (lapai–spygliai, šakelės, kankorėžiai, kitos nuokritos)	Aplinkos ministerija
30.1.10.	meteorologiniai parametrai (oro temperatūra ir drėgnis, kritulių kiekis, saulės spinduliuotės intensyvumas, vėjo greitis ir kryptis) (pagal ICP Forests Manual. Part IX. Meteorological measurements);	ne mažiau kaip 1 monitoringo vietoje (iš anksčiau nurodytų 9 monitoringo vietų): meteorologijos stebėjimų parametrai fiksuojami – 10 minučių intervalu ištisus metus	Aplinkos ministerija
31.	Tikslas – rinkti ir vertinti informaciją, kad būtų užtikrinta tinkama medžiojamųjų gyvūnų bei žuvų išteklių apsauga ir tvarus naudojimas (Programos 29.4 p.)		
31.1.	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie medžiojamųjų limituojamų kanopinių žvėrių būklę, sudarytos sąlygos įvertinti išduotų licencijų sumedžioti elninius žvėris skaičiaus pagristumą	ne mažiau kaip 80 proc.	Aplinkos ministerija
31.2.	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, reikalingų įvertinti praeivių žuvų ir kitų žuvų išteklių būklei, kad būtų pagrindžiamos lašišinių žuvų žvejybos kvotos ir įvertintas priemonių gerinti praeivių žuvų migracijos kelius efektyvumas, ir nustatyti žuvų užkrečiamųjų ligų paplitimo mastą	ne mažiau kaip 85 proc.	Aplinkos ministerija
32.	Uždaviniai		
32.1.	atlikti limituojamų medžiojamųjų kanopinių žvėrių monitoringą (Programos 29.4.1 p.)		
32.1.1.	nustatyti tauriųjų elnių, stirnų, briedžių gausumo ir paplitimo parametrai (remiamasi medžioklės plotų naudotojų pateiktais duomenimis)	Lietuvos teritorijoje ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
32.2.	vertinti praeivių žuvų būklę (Programos 29.4.2 p.)		
32.2.1.	nustatyti lašišų ir šlakių populiacijos ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 50 teritorijų ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
33.	Tikslas – įvertinti invazinių augalų ir gyvūnų rūšių plitimo pokyčius Lietuvoje (Programos 29.5 p.)		
33.1.	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie invazinių augalų ir gyvūnų rūšių paplitimą, leidžiančių įvertinti jų plitimo pokyčius Lietuvos teritorijoje ir prognozuoti žalos biologinei įvairovei ir ekonomikai dydžius	ne mažiau kaip 80 proc.	Aplinkos ministerija
34.	Uždaviniai		
34.1.	atlikti invazinių augalų rūšių, kurios įrašytos į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą ir Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą, monitoringą (Programos 29.5.1 p.)		
34.1.1.	nustatyti invazinių augalų rūšių populiacijų paplitimo duomenys	ne mažiau kaip po 30 poligonų kiekvienai rūšiai, ne rečiau kaip 1 kartą per 2 metus (į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą įrašytoms rūšims); ne mažiau kaip po 20 poligonų kiekvienai rūšiai, ne rečiau kaip 1 kartą per 2 metus (į Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą įrašytoms rūšims)	Aplinkos ministerija
34.2.	atlikti invazinių gyvūnų rūšių, kurios įrašytos į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą ir Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą, monitoringą (Programos 29.5.2 p.)		
34.2.1.	nustatyti invazinių gyvūnų rūšių populiacijų paplitimo duomenys	ne mažiau kaip 20 teritorijų ar vektorių (žuvų ir vėžių rūšims) kiekvienai rūšiai, ne rečiau kaip 1 kartą per 2 metus (į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą įrašytoms rūšims); ne mažiau kaip po 10 teritorijų kiekvienai rūšiai, ne rečiau kaip 1 kartą per 2 metus (į Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą įrašytoms rūšims) ne mažiau kaip 5 teritorijos raštuotajam vėžliui ir apželtkojui krabui ne rečiau kaip 1 kartą per 2 metus	Aplinkos ministerija
V SKYRIUS SĄLYGIŠKAI NATŪRALIŲ MIŠKO EKOSISTEMŲ BŪKLĖS KOMPLEKSNIO STEBĖJIMO SRITIS			

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
35.	Tikslas – nustatyti ir prognozuoti pagal ICP IM sąlygiškai natūralių miško ekosistemų būklę bei jos ilgalaikius pokyčius, vertinant oro teršalų (ypač sieros ir azoto junginių) pernašų iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių srautų, pažemio ozono ir sunkiųjų metalų kaitą ir poveikį biologiniams ir geocheminiams procesams vykstantiems ekosistemose, atsižvelgiant į regioninius ir klimato pokyčius (Programos 34.1 p.)		
35.1.	Programos įgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie oro teršalų, jų iškritų, pažemio ozono, meteorologinių sąlygų kaitą pagrindinių maistinių ir taršos elementų balansą bei jų tarpusavio sąsajas, taip pat apie kompleksinę poveikį miškų biotos būklei ir produktyvumui, biotos komponentų rūšių įvairovei ir gausai, išaiškinant pagrindinius priežastinius ryšius ir naujas grėsmes	ne mažiau kaip 80 proc.	Aplinkos ministerija
36.	Uždaviniai		
36.1.	atlikti oro ir kritulių sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą, veiksnių, sąlygojančių ekosistemų būklę, kaitai įvertinti (Programos 34.1.1 p.)		
36.1.1.	atlikti fizikiniai ir meteorologiniai matavimai, saulės aktyvumo fizikiniai matavimai (momentinis kritulių kiekis; oro ir dirvos temperatūra; atmosferos slėgis; santykinis drėgnumas; vėjo kryptis; vėjo greitis; bendroji saulės spinduliuotė; fotosintetinis saulės aktyvumas; UVA ir UVB saulės spinduliuotė (papildo klimato monitoringą (Programos 12.1.2 p.), foninį oro monitoringą (Programos 12.3.1 p.), bendrojo ozono kiekio ir ultravioletinės A saulės spinduliuotės (UVA) ir ultravioletinės B saulės spinduliuotės (UVB) monitoringą (Programos 12.2 p.))	2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), nuolat	Aplinkos ministerija
36.1.2.	šiltnamio efektą sukeliančių dujų – anglies dvideginio (CO ₂), metano (CH ₄) ir azoto suboksido (N ₂ O) – koncentracijų matavimas virš miško dangos (rezultatai būtų naudojami oro taršos neigiamo poveikio ekosistemoms vertinimui, papildytų išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų monitoringą)	1 stotyje (Aukštaitijos), nuolat	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
36.1.3.	atlikti oro cheminiai matavimai (<i>papildo foninį oro monitoringą (Programos 12.3.1 p.)</i>) – sieros dioksido (SO_2), aerolinių sulfatų (SO_4^{2-}), azoto dioksido (NO_2), aerolinių nitratų ir azoto rūgšties ($\text{NO}_3^- + \text{HNO}_3$), aerolinio amonio ir amoniako ($\text{NH}_4^+ + \text{NH}_3$) kiekis	2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), savaitės mėginiai	Aplinkos ministerija
36.1.4.	atlikti kritulių ir polajinių kritulių cheminiai matavimai (<i>papildo foninį atmosferos kritulių monitoringą (Programos 12.3.2 p.)</i>) – nustatytas kritulių kiekis, rūgštingumas (PH); ištirpusių nitratų (NO_3^-), amonio (NH_4^+), sulfatų (SO_4^{2-}), chloro (Cl^-), šarminių metalų (kalcis (K^+), natrius (Na^+), kalcis (Ca^{2+}), magnis (Mg^{2+})) kiekis, specifinis elektros laidumas. Atlikti sunkiųjų metalų (kadmis (Cd), varis (Cu), švinas (Pb), nikelis (Ni), manganas (Mn), geležis (Fe), chromas (Cr), cinkas (Zn), arsenas (As) ir gyvsidabris (Hg)) ir patvariojo organinio teršalo (POT) benzo(a)pireno tyrimai krituliuose (<i>papildo aplinkos oro monitoringą (Programos 12.1.1 p.)</i>)	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), kritulių cheminė analizė – kas savaitę, polajinių kritulių cheminė analizė, sunkieji metalai ir benzo(a)pirenas – kas mėnesį	Aplinkos ministerija
36.1.5.	įvertintas klimato kaitos poveikis oro teršalų (ypač sieros ir azoto junginių bei sunkiųjų metalų) pernašų iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių srautams bei procesams, vykstantiems ekosistemose, atsižvelgiant į regioninius ypatumus	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
36.1.6.	įvertintas klimato kaitos poveikis pažemio ozono ir ultravioletinės saulės spinduliuotės kaitai miško ekosistemose (<i>papildo bendrojo ozono kiekio ir ultravioletinės A saulės spinduliuotės (UVA) ir ultravioletinės B saulės spinduliuotės (UVB) monitoringą (Programos 12.2 p.) ir foninį oro monitoringą (Programos 12.3.1 p.)</i>)	ozono – ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), ir papildomoje stotyje (Dzūkijos), UVA ir UVB – ne mažiau kaip 1 stotyje (Aukštaitijos), 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
36.2.	atlikti dirvožemio ir vandens būklės sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą pagrindinių maistinių medžiagų ir teršiančiųjų komponentų balansui nustatyti, atsižvelgiant į jų patekimo, transformacijų ekosistemoje ir išplovimo iš jos procesų intensyvumą (<i>pagal poreikį gali papildyti vandens ir dirvožemio būklės monitoringo sritį</i>) (Programos 34.1.2 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
36.2.1.	nustatyti dirvožemio rūgštingumo parametrai: rūgštingumas, mainų katijonai (kalcis (Ca), magnis (Mg), kalis (K), natriis (Na), geležis (Fe), aliuminis (Al), manganas (Mn)); nustatytos bendrosios dirvožemio savybės – dirvožemio profilio aprašymas, dirvožemio tipas, dirvodarinė uoliena, aikštelės charakteristikos, tankis, granulometrija (įskaitant skeletą); įvertinta dirvožemio organinės medžiagos būklė – bendros organinės anglies (C_{bendras}), bendro organinio azoto (N_{bendras}), bendro fosforo (P_{bendras}), bendrosios sieros (S_{bendras}) kiekis; nustatyta sunkiųjų metalų (kadmio (Cd), chromo (Cr), vario (Cu), nikelio Ni, švino (Pb), cinko (Zn)) koncentracija; nustatyti dirvožemio pedobiontų rūšinės sudėties parametrai; rūšių tankumo ir dominavimo parametrai; įvairovės indeksai.	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), 1 kartą per 5 metus, 5 gyliuose: 0-5 cm, 5-10 cm, 10-20 cm, 20-40 cm, 40 – 80 cm; dirvožemio pedobiontų gausumas ir rūšių įvairovė – 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
36.2.2.	nustatyti dirvožemio vandens rūgštingumo parametrai, teršalų ir bioelementų koncentracija: pH; specifinis elektros laidumas; šarmingumas; ištirpusių nitratų (NO_3^-), amonio (NH_4^+), bendro azoto (N_{bendras}), aerolinio sulfato (SO_4^{2-}), silicio dioksido (SiO_2), chloro (Cl^-), šarminių metalų (K^+ , Na^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+}), ištirpusios organinės anglies (C); bendro aliuminio ($\text{Al}_{\text{bendras}}$), mangano (Mn), geležies (Fe), fosfatų (PO_4^{3-}), bendro fosforo (P_{bendras}); dirvožemio drėgmė; dirvožemio vandens srautas; kadmio (Cd), švinas (Pb), nikelis (Ni), chromas (Cr), cinkas (Zn), varis (Cu)	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), sunkieji metalai – 3 kartus per metus (IV, VII, X mėn.); kiti parametrai – kas mėnesį (IV–XI mėn.)	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
36.2.3.	nustatyti gruntinio vandens rūgštingumo ir dirvodaros procesų greičio parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija: gruntinio vandens gylis; pH; specifinis elektros laidumas; šarmingumas; ištirpusių nitratų (NO_3^-), amonio (NH_4^+), bendro azoto ($\text{N}_{\text{bendras}}$), aerozolinio sulfato (SO_4^{2-}), silicio dioksido (SiO_2), chloro (Cl^-), šarminių metalų (K^+ , Na^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+}), ištirpusios organinės anglies (C); bendro aliuminio ($\text{Al}_{\text{bendras}}$), mangano (Mn), geležies (Fe), fosfatų (PO_4^{3-}), bendro fosforo ($\text{P}_{\text{bendras}}$); kadmio (Cd), švinas (Pb), nikelis (Ni), chromas (Cr), cinkas (Zn), varis (Cu)	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), sunkieji metalai – 3 kartus per metus (IV, VII, X mėn.); kiti parametrai – kas 2 mėnesiai (I, III, V, VII, IX mėn.)	Aplinkos ministerija
36.2.4.	nustatyti upelių vandens rūgštingumo ir debito parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija: nuotėkis; vandens temperatūra; pH; specifinis elektros laidumas; šarmingumas; ištirpusių nitratų (NO_3^-), amonio (NH_4^+), bendro azoto ($\text{N}_{\text{bendras}}$), sulfato (SO_4^{2-}), silicio dioksido (SiO_2), chloro (Cl^-), šarminių metalų (K^+ , Na^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+}), ištirpusios organinės anglies (C); bendro aliuminio ($\text{Al}_{\text{bendras}}$), mangano (Mn), geležies (Fe), fosfatų (PO_4^{3-}), bendro fosforo ($\text{P}_{\text{bendras}}$); kadmio (Cd), švinas (Pb), nikelis (Ni), chromas (Cr), cinkas (Zn), varis (Cu)	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), sunkieji metalai – 4 kartus per metus (I, IV, VII, X mėn.); kiti parametrai – kas mėnesį	Aplinkos ministerija
36.2.5.	nustatyti upelių bentofaunos rūšinės sudėties parametrai; rūšių tankumo parametrai; Šenono-Vienerio įvairovės ir biotinis indeksai; biomasė, pagrindinės upelių mikrobiuotinės	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos, Žemaitijos), 2 kartus per metus (pavasarį ir rudenį) kas 5 metus	Aplinkos ministerija
36.3.	atlikti augalijos (įvairių biotos komponentų) būklės sąlygiškai natūraliose miško ekosistemose monitoringą klimato kaitos, tolimųjų oro teršalų pernašų srautų, šiltnamio efektą sukeliančių dujų bei pažemio ozono kompleksiniam poveikiui nustatyti ir bendram miško ekosistemų tvarumui, prisitaikant ir švelninant globalios klimato kaitos grėsmes, įvertinti (Programos p. 34.1.3 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
36.3.1.	atlikti sumedėjusios augalijos medžių būklės stebėjimai ir nustatyti medžių pažeidimų ir lajos būklės parametrai: kamieno diametras; medžių aukštis, lajos plotis ir aukštis; lajų padengimas; medžių pažeidimai; lajos defoliacija, dispigmentacija; ozono poveikio sukelti pažeidimai; ozono kritiniai lygiai ir apkrovos, fotosintetinis saulės aktyvumas (FAR) po medžių lajomis ir lajų paviršiaus indeksas (LAI)	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos), 1 kartą per metus; ozono poveikio sukelti pažeidimai, FAR ir LAI – 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
36.3.2.	atlikti medynų vystymosi eigos stebėjimai ir nustatyti medžių iškritimo, atsikūrimo ir prieaugio parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos), 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
36.3.3.	nustatyta medynų biomasė ir atlikti bioelementų kiekio matavimai, nustatyti rūšinės sudėties, amžiaus ir tankumo parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos), 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
36.3.4.	nustatyti lapijos fiziniai parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija: 1000 spyglių/100 lapų masė; bendras azotas (N_{bendras}), bendras fosforas (P_{bendras}), kalis (K), kalcis (Ca), magnis (Mg); natris (Na), cinkas (Zn), manganas (Mn), geležis (Fe), varis (Cu), chloras (Cl), kadmio (Cd), švinas (Pb), bendras aliuminis (Al_{bendras}), chromas (Cr), nikelis (Ni)	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos) – 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
36.3.5.	nustatyti nuokritų fiziniai parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija, nuokritų destruktijos greitis: nuokritų kiekis; bendras azotas (N_{bendras}), bendras fosforas (P_{bendras}), kalis (K), kalcis (Ca), magnis (Mg); natris (Na), cinkas (Zn), manganas (Mn), geležis (Fe), varis (Cu), chloras (Cl), kadmio (Cd), švinas (Pb), bendras aliuminis (Al_{bendras}), chromas (Cr), nikelis (Ni)	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos), nuokritų kiekis – kas mėnesį (IV-XI mėn.), cheminiai matavimai – kasmet 5 kartus per metus, destruktija – 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
36.3.6.	atlikti žolinės augalijos, samanų ir kerpių stebėjimai (rūšių įvairovės, dažnumo, derėjimo ir padengimo parametrai), nustatyti įvairovės ir gausos indeksai, ir atlikti sunkiųjų metalų: cinkas (Zn), manganas (Mn), varis (Cu), kadmio (Cd), švinas (Pb), chromas (Cr), nikelis (Ni), geležis (Fe) koncentracijos samanose matavimai	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos), 1 kartą per 5 metus upelio baseine (kasmet intensyvaus stebėjimo laukeliuose); sunkieji metalai samanose – 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
36.3.7.	nustatyti epifitinių kerpių rūšinės įvairovės, gausumo ir būklės bei bendrųjų vystymosi parametrai: rūšinė sudėtis; dažnumas, padengimas; maksimalus ilgis; gyvybingumas; bendrijos sudėties pokytis, augimo greitis, medžio rūšis, medžio kamieno skersmuo	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos), rūšinė įvairovė, gausumas ir būklė upelio baseino teritorijoje, 1 kartą per 5 metus; intensyvių stebėjimų poligone, kasmet	Aplinkos ministerija
36.3.8.	nustatyti sausumos žaliadumblių gausumo parametrai: eglių spyglių amžius; spyglių kiekis; spyglių padengimas dumbliais; medžio kamieno skersmuo	ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos), kasmet	Aplinkos ministerija
36.3.9.	nustatyta sąlygiškai natūralių miško ekosistemų įvairių jos biotos komponentų būklė bei įvertinti ilgalaikiai pokyčiai, atsižvelgus į oro teršalų (ypač sieros ir azoto junginių) pernašų iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių srautų, pažemio ozono, ultravioletinės saulės spinduliuotės ir sunkiųjų metalų kaitą bei jų poveikį procesams, vykstantiems ekosistemose skirtinguose Lietuvos klimatinuose regionuose.	tiriamų komponentų būklė ir jos kaitos ypatumai ilgalaikių pokyčių atžvilgiu - ne mažiau kaip 2 stotyse (Aukštaitijos ir Žemaitijos) kasmet, kompleksiškas klimato ir oro teršalų poveikis būklės kaitai, 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
VI SKYRIUS KRAŠTOVAIZDŽIO BŪKLĖS STEBĖJIMO SRITIS			
37.	Tikslas – nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais nustatyti žemės dangos klasių pokyčius, analizuoti jų teritorinį pasiskirstymą ir nustatyti kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnį nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais (Programos 39.1 p.)		
37.1.	įvertinti kraštovaizdžio struktūros pokyčiai nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais, sudarant sąlygas teritorijoms planuoti, siektiniams kraštovaizdžio kokybės tikslams nustatyti, kraštovaizdžio struktūros pokyčių pasekmes geosistemų stabilumui prognozuoti ir kraštovaizdžio degradacijos tendencijas vertinti	ne rečiau kaip 1 kartą per Programos įgyvendinimo laikotarpį	Aplinkos ministerija
38.	Uždaviniai		
38.1.	atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių nacionaliniu ir regionų lygiais monitoringą (Programos 39.1.1p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
38.1.1.	<i>Corine LandCover</i> duomenų, palydovinių vaizdų analizės (M1:100 000) pagrindu nustatytas 44 žemės dangos klasių užimamas plotas (hektarais, proc.), jo pokyčiai (hektarais, proc.) ir išanalizuotas žemės dangos klasių teritorinis pasiskirstymas, kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis	visoje teritorijoje, ne mažiau kaip 7 žemėvaizdžių tipuose nacionaliniu ir regionų lygiais, 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
38.2.	atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių vietos lygiu monitoringą (Programos 39.1.2 p.)		
38.2.1.	<i>Corine LandCover</i> duomenų, palydovinių vaizdų, ortofotografinių planų, žemės fondo duomenų analizės pagrindu nustatytas 32 žemės dangos klasių užimamas plotas (hektarais, proc.), jo pokyčiai (hektarais, proc.) ir išanalizuotas žemės dangos klasių teritorinis pasiskirstymas, kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis	ne mažiau kaip 100 etalonų (teritorijų), 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija
39.	Tikslas – įvertinti vandenių ir grunto pernašą priekrantėje, paplūdimių būklę ir apsauginio paplūdimio kopagūbrio ir kranto pokyčius, antropogeninius ir hidrometeorologinius veiksnius, skatinančius krantų ardą (Programos 39.2 p.)		
39.1.	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, apie krantų pokyčius pajūrio probleminiame areale.	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
40.	Uždavinys		
40.1.	atlikti krantų pokyčių monitoringą (Programos 39.2 p.)		
40.1.1.	nustatytas vandens lygis, bangavimo elementai	žemyno jūrinė pakrantė: vandens lygis – ne mažiau kaip 2 stebėjimo vietos (Klaipėdos sąsiauris – uosto vartai, Palangos tiltas), bangavimo elementai – ne mažiau kaip 2 stebėjimo vietos (ties Klaipėda, ties Palanga); Kuršių marių vakarinė ir rytinė pakrantė: ne mažiau kaip 2 stebėjimo vietos (Nida, Ventė) – ryto ir vakaro vandens lygio ir bangos parametrai (nustatomi pagal hidrometeorologinių postų stebėjimų ir matavimų planą) yra analizuojami dvi dienas prieš atliekant krantų matavimus	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
40.1.2.	nustatyta vėjo kryptis ir greitis, oro temperatūra	žemyno jūrinė pakrantė: ne mažiau kaip 1 stebėjimo vieta (ties Klaipėda) – ryto ir vakaro meteorologiniai parametrai (nustatomi pagal hidrometeorologinių postų stebėjimų ir matavimų planą) yra analizuojami dvi dienas prieš atliekant krantų matavimus	Aplinkos ministerija
40.1.3.	atlikti grunto granuliometrinės sudėties tyrimai	intensyviausiai lankomuose paplūdimiuose ir intensyviai ardomose kranto zonose, 1 kartą per 3 metus krantų matavimo profiliuose, paplūdimio viduryje ir apsauginio paplūdimio kopagūbrio papėdėje. Taip pat paplūdimio maitinimo smėliu vietose (prieš maitinimą ir po maitinimo) ir po stiprių audrų ar uraganų	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
40.1.4.	įvertinti paplūdimių ir krantų ardos ar sąnašavimo pokyčiai išilgai jūros ir marių krantų	žemyno jūrinė pakrantė: Būtingės geomorfologinis draustinis, 1,9 km – ne mažiau kaip 4 profiliai; Šventosios rekreacinė zona, 8 km – ne mažiau kaip 15 profilių, Palangos rekreacinė zona, 10,2 km – ne mažiau kaip 31 profilis, Pajūrio regioninis parkas, 12,3 km – ne mažiau kaip 33 profiliai, Girulių rekreacinė zona, 1,4 km – ne mažiau kaip 4 profiliai, Melnragės rekreacinė zona, 3,5 km – ne mažiau kaip 12 profilių, Klaipėdos uosto zona, 0,5 km – ne mažiau kaip 2 profiliai. Tyrimai atliekami 1 kartą per metus pavasarį (balandžio–gegužės mėn.) ir rudenį (po rekreacinio sezono pabaigos) prie vandens lygio ne didesnio nei ± 10 cm Baltijos sistemoje ir bangos aukščio ne didesnio nei 1 m ir pakartotinai po stiprių audrų ar uraganų; Kuršių nerijos jūrinė pakrantė: Kopgalio zona, 2,3 km – ne mažiau kaip 6 profiliai, Smiltynės zona, 4,6 km – ne mažiau kaip 7 profiliai, Lapnugario kraštovaizdžio draustinio zona, 11,8 km – ne mažiau kaip 16 profilių, Juodkrantės zona, 4,2 km – ne mažiau kaip 7 profiliai, Naglių rezervato zona, 9,4 km – ne mažiau kaip 18 profilių, Pervalkos zona, 2 km – ne mažiau kaip 4 profiliai, Karvaičių kraštovaizdžio draustinio zona, 10 km – ne mažiau kaip 21 profilis, Nidos zona, 3,5 km – ne mažiau kaip 8 profiliai, Grobšto rezervato zona, 1,3 km – ne mažiau kaip 5 profiliai. Tyrimai atliekami 1 kartą per metus pavasarį (balandžio–gegužės mėn.) ir rudenį (po rekreacinio sezono pabaigos) prie vandens lygio ne didesnio nei ± 10 cm Baltijos sistemoje ir bangos aukščio ne didesnio nei 1 m ir pakartotinai – po stiprių audrų ar uraganų; Kuršių marių vakarinė pakrantė: Lapnugario kraštovaizdžio draustinio zona, 14,2 km – ne mažiau kaip 10 profilių, Naglių rezervato zona, 11,3 km – ne mažiau kaip 12 profilių, Karvaičių kraštovaizdžio draustinio zona, 17,1 km – ne mažiau kaip 22 profiliai;	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
		Parnidžio kraštovaizdžio draustinio – Grobšto rezervato zona, 2,8 km – ne mažiau kaip 3 profiliai. Tyrimai atliekami 1 kartą per metus ir pakartotinai – po stiprių audrų. Tyrimai atliekami pavasarį (po ledonešio) ir vasarą prie vandens lygio ne didesnio nei ± 10 cm Baltijos sistemoje ir bangos aukščio ne didesnio nei 0,5 m; Kuršių marių rytinė pakrantė: Smeltės pusiasalio zona, 1 km – ne mažiau kaip 2 profiliai, Nemuno deltos regioninis parkas, 0,5 km – ne mažiau kaip 1 profilis. Tyrimai atliekami tik ypatingais atvejais, po uraganų	Aplinkos ministerija
40.1.5.	nustatyta specifinė augalija, sauganti krantus nuo išpustymo ir nuardymo	visuose ruožuose, kuriuose atliekami krantų pokyčių tyrimai, 1 kartą per 3 metus (vasaros pabaiga, rudens pradžia) ir, esant poreikiui, po stiprių audrų ir uraganų	Aplinkos ministerija
40.1.6.	atlikti batimetriniai matavimai	žemyno jūrinėje priekrantėje: ne mažiau kaip 10 stebėjimo vietų (Šventosios zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Palangos zona – ne mažiau kaip 6 profiliai, Pajūrio regioninio parko zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Girulių rekreacinė zona – ne mažiau kaip 1 profilis, I–II Melnragės rekreacinė zona – ne mažiau kaip 1 profilis); Kuršių nerijos jūrinėje priekrantėje: ne mažiau kaip 5 stebėjimo vietos (Kopgalio zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Smiltynės zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Juodkrantės zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Pervalkos zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Nidos zona – ne mažiau kaip 1 profilis). Matavimai atliekami 1 kartą per metus (ir po uraganų), iki 20 m gylio izobatos. Paplūdimio maitinimo smėliu vietose atlikti matavimus prieš maitinimą ir po jo	Aplinkos ministerija
41.	Tikslas – stebėti valstybinių parkų kraštovaizdžio būklę, vertinti žemėnaudos kaitą, estetinę parkų būklę, pažeistų ir atkurtų teritorijų plotus, nustatyti paveldo objektų būklę, įvertinti lankomų teritorijų apkrovas ir poveikį joms, nustatyti teritorijų pritaikymo lankymui laipsnį (Programos 39.3 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
41.1.	visuose valstybiniuose parkuose ir rezervatuose surenkama patikimų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, duomenų apie natūralių procesų ir antropogeninių apkrovų kraštovaizdžio elementams pokyčius, leidžiančių parinkti veiksmingas saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo priemonės	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
42.	Uždavinys		
42.1.	atlikti valstybinių parkų kraštovaizdžio monitoringą (Programos 39.3 p.)		
42.1.1.	įvertinti valstybinių parkų žemėnaudos struktūros pokyčiai	ne rečiau kaip 1 kartą per 5 metus (vertinimas atliekamas naudojant ortofotografinės nuotraukas)	Aplinkos ministerija
42.1.2.	įvertinti kraštovaizdžio vizualiniai pokyčiai nuo regyklų, reprezentuojančių valstybinių parkų kraštovaizdį	pasirinktose ne mažiau kaip 2 vietose (didesnę kraštovaizdžio įvairovę turinčiuose valstybiniuose parkuose – ne mažiau kaip 3 vietose) ne mažiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
42.1.3.	įvertinta kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui svarbių atvirų erdvių būklė ir plotai (hektarais)	prieš ir po tvarkymo darbų	Aplinkos ministerija
42.1.4.	nustatytas pažeistų teritorijų plotas (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus visame valstybiniame parke	Aplinkos ministerija
42.1.5.	nustatytas atkurtų (renatūralizuotų) teritorijų skaičius (vienetais) ir plotas (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus visame valstybiniame parke	Aplinkos ministerija
42.1.6.	nustatytas aplinką darkančių (apleistų, nenaudojamų, kitokių) statinių skaičius (vienetais)	ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus visame valstybiniame parke	Aplinkos ministerija
42.1.7.	įvertinta užstatytų teritorijų ploto kaita kraštovaizdžio draustiniuose (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus tik valstybinio parko kraštovaizdžio draustiniuose	Aplinkos ministerija
42.1.8.	nustatytas gamtos stichijos paveiktų teritorijų skaičius (vienetais) ir plotas (hektarais)	prireikus	Aplinkos ministerija
42.1.9.	nustatytas gamtos paveldo objektų skaičius (vienetais) ir jų būklė	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
42.1.10.	įvertintas lankytojų poveikis ekologiniu požiūriu jautriausioms valstybinių parkų dalims	ne mažiau kaip 1 kartą per metus pasirinktose vietose	Aplinkos ministerija
42.1.11.	nustatytas lankymui pritaikytų objektų skaičius (vienetais) ir plotas (hektarais) (gamtos ir kultūros objektai, įrengta rekreacinė infrastruktūra)	ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
43.	Tikslas – inventorizuoti regionų lygiu naujus karstinius reiškinius Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone, įvertinti klimato kaitos įtaką gipso cheminės denudacijos intensyvumui, karstinių procesų aktyvumui ir kraštovaizdžio pokyčiams (Programos 39.4 p.)		
43.1.	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, inventorizuojant smegduobes, kitus karstinius reiškinius urvai, plyšiai, įdubos) ir nustatant gipso denudacijos intensyvumą ir jo kaitą	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
44.	Uždavinys		
44.1.	atlikti Šiaurės Lietuvos karstinio regiono kraštovaizdžio būklės ir gipso cheminės denudacijos monitoringą (Programos 39.4 p.)		
44.1.1.	įvertinti smegduobių ir kitų reiškinių morfometriniai duomenys, smegduobių užimamas plotas (km ²) ir jo pokyčiai (km ²) labiausiai sukarstėjusiose teritorijose	smegduobės ir kiti reiškiniai ne mažiau kaip 2-uose labiausiai sukarstėjusiuose plotuose Biržų regioninio parko teritorijoje (Karajimiškio ir Mantagailišio kaimų apylinkėse) – 2 kartus per metus, kasmet (II ir IV ketvirčiais); visame karstiniame regione smegduobių ir kitų reiškinių inventorizacija – 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
44.1.2.	nustatytas gipso, išnešamo su karstinių indikatorinių upių nuotėkiu (kub. metrais 1-ame kv. kilometre per metus), kiekis	ne mažiau kaip 8 vietose, vandens mėginiai cheminei analizei – kasmet 2 kartus per ketvirtį; upių debitas ir vandens lygis – kasdien	Aplinkos ministerija
45.	Tikslas – nuolatinio Lietuvos teritorijos natūralaus (gamtinio) bei antropogeninio seisminio aktyvumo Lietuvoje stebėjimo užtikrinimas ir Lietuvos teritorijos seisminio pavojaus, lokalių seisminių įvykių įtakos aplinkos, kraštovaizdžio ir ūkinės veiklos pokyčiams seismogeninėse zonose vertinimas (Programos 39.5 p.)		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
45.1.	surenkama patikimų seisminių stebėjimų duomenų, numatytų Programos uždavinių įgyvendinimo planuose, registruojant seisminius virpesius seismo monitoringo tinklo stotyse, identifikuojant seisminius įvykius	ne mažiau kaip 90 proc.	Aplinkos ministerija
46.	Uždavinys		
46.1.	atlikti valstybinį seismologinį monitoringą (Programos 39.5 p.)		
46.1.1.	realiu laiku registruoti Lietuvos seismologinio monitoringo tinklo seisminių stebėjimų duomenys, seisminių stebėjimų centre sukaupti ir saugomi seisminių stebėjimų duomenys	ne mažiau kaip 2-jose labai plataus diapazono seisminių stebėjimų stotyse (Paburgės, Plungės r. ir Paberžės, Kėdainių r.) seisminių stebėjimų duomenys registruojami ir nepertraukiamai teikiami į seisminių stebėjimų centrą	Aplinkos ministerija
46.1.2.	identifikuoti vietiniai, regioniniai ir teleseisminiai natūralūs (gamtiniai) žemės drebėjimai seisminiai, įvertinti jų parametrai: lokacija, epicentro ir / ar hipocentro gylis, stiprumas (magnitudėmis)	įvykus seisminiam įvykiui Lietuvos ir / ar gretimose Baltijos regiono teritorijose	Aplinkos ministerija
46.1.3.	seisminių stebėjimų duomenis ir seisminių įvykių charakteristikas apibendrinantys mėnesiniai ir metiniai seismologiniai biuleteniai, seismologinio monitoringo ataskaitos	ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį mėnesiniame seismologiniame biuletenyje pateikiant neapdorotus pirminius seisminių stebėjimų duomenis; ne rečiau kaip 1 kartą per metus seismologiniame biuletenyje pateikiant išanalizuotus ir apibendrintus seisminių stebėjimų duomenis; ne rečiau kaip 1 kartą per 5 metus parengti išsamią seismologinio monitoringo ataskaitą	Aplinkos ministerija
47.	PASTABOS		
47.1.	¹ Meteorologiniai parametrai: oro temperatūra, vėjo greitis, vėjo kryptis, santykinis drėgnumas, atmosferos slėgis.		
47.2.	² PAA (policikliniai aromatiniai angliavandeniliai): benzo(a)pirenas (B(a)P), benzo(a)antracenas, benzo(b)fluorantenas, benzo(j)fluorantenas, benzo(k)fluorantenas, indeno(1,2,3-cd)pirenas, dibenz(a,h)antracenas.		
47.3.	³ Ozono pirmtakai: pagal Direktyvos 2008/50/EB X priedo B dalyje nurodytą rekomenduojamų matuoti lakiųjų organinių junginių sąrašą, pateiktą Aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 596 „Dėl aplinkos oro kokybės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“: etanas, metilenas, acetilenas, propanas, propenas, n-butanai, i-butanai, 1-butenas, trans-2-butenas, cis-2-butenas, 1,3-butadienas, n-pentanas, i-pentanas, 1-pentenas, 2-pentenas, izoprenas, n-heksanas, i-heksanas, n-heptanas, n-oktanas, i-oktanas, benzenas, toluenas, etilbenzenas, m + p-ksilenas, o-ksilenas, 1,2,3-trimetilbenzenas, 1,2,4-trimetilbenzenas, 1,2,5-trimetilbenzenas, formaldehidai, nemetaninių lakiųjų organinių junginių (NMLOJ) suma.		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
47.4.	⁴ Fizikinių–cheminių kokybės elementų bendrieji rodikliai: Baltijos jūroje ir Kuršių mariose – skaidrumas, temperatūra, prisotinimas deguonies, druskingumas, rūgštingumas (pH), maistingosios medžiagos (bendras azotas (N_b), amonio azotas (NH_4-N), nitratų azotas (NO_3-N), nitritų azotas (NO_2-N), bendras fosforas (P_b), fosfatų fosforas (PO_4-P), silicis (Si); ežeruose ir tvenkiniuose (įskaitant ežerus ir tvenkinius, kurie priskiriami prie labai pakeistų vandens telkinių, ir karjerus) – skaidrumas, temperatūra*, rūgštingumas (pH)*, suspenduotos (skendinčios) medžiagos, deguonis ištirpęs*, šarmingumas, savitasis elektrinis laidis*, maistingosios medžiagos (azotas bendras (N_b), amonio azotas (NH_4-N), nitratų azotas (NO_3-N), nitritų azotas (NO_2-N), fosforas bendras (P_b)*, fosfatų fosforas (PO_4-P)), organinės medžiagos (biocheminis deguonies suvartojimas per 7 paras (BDS_7)) (* pažymėtų rodiklių matavimai stratifikuotuose (2 tipo) ir giliuose stratifikuotuose (3 tipo) vandens telkiniuose liepos-rugsėjo mėn. atliekami ne tik paviršiniame vandens sluoksnyje, bet taip pat aukščiau ir žemiau stratifikacijos zonos, priedugnėje); upėse (įskaitant upių, kurios priskiriamos prie labai pakeistų vandens telkinių ir kanalų) – temperatūra, suspenduotos (skendinčios) medžiagos, deguonis ištirpęs, savitasis elektrinis laidis, rūgštingumas (pH), šarmingumas, maistingosios medžiagos (azotas bendras (N_b), amonio azotas (NH_4-N), nitratų azotas (NO_3-N), nitritų azotas (NO_2-N), fosforas bendras (P_b), fosfatų fosforas (PO_4-P), organinės medžiagos (biocheminis deguonies suvartojimas per 7 paras (BDS_7)) ir cheminis deguonies suvartojimas (ChDS) – bichromatinė oksidacija).		
47.5.	⁵ Specifiniai teršalai: sunkieji metalai – aliuminis (Al), arsenas (As), chromas (Cr), varis (Cu), vanadis (V), cinkas (Zn), alavas (Sn); papildomai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose – naftos angliavandeniliai.		
47.6.	⁶ Pavojingos medžiagos – prioritetinės medžiagos, nurodytos Nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl Nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ (toliau – Nuotekų tvarkymo reglamentas), 1 priede ir 2 priedo A dalyje, ir patvarieji organiniai teršalai (toliau – POT), nurodyti Patvariųjų organinių teršalų (POT) tvarkymo 2017–2025 m. programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. D1-396 „Dėl Patvariųjų organinių teršalų (POT) tvarkymo 2017–2025 m. programos patvirtinimo“ ir (arba) įtraukti į Stokholmo konvencijos A, B ir C priedus ir Reglamento (EB) Nr. 850/2004 I ir III priedus, taip pat kietumas karbonatinis, tirpinio organinis anglingumas, kurie reikalingi metalų bioprieinamų koncentracijų apskaičiavimui. Pavojingos medžiagos vandenyje – ftalatai (1 priede Nr. 14), BDE (1 priede Nr. 6), C10-C13 (1 priede Nr. 11), LOJ (1 priede Nr. 5 ir 2 priedo A dalyje Nr. 3, 4, 9, 10, 20, 21, 22, 23), fenoliai (1 priede Nr. 9 ir 2 priedo A dalyje Nr. 17, 18), HBCDD (1 priede Nr. 20), tributilalavas (1 priede Nr. 7), PFOS (1 priede Nr. 17), PAA (1 priede Nr. 8, 10 ir 2 priedo A dalyje Nr. 12, 15), sunkieji metalai (1 priede Nr. 1, 2 ir 2 priedo A dalyje Nr. 14, 16), pesticidai (1 priede Nr. 3, 4, 12, 13, 15, 16, 18, 21 ir 2 priedo A dalyje Nr. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 29), PCB (PCB 28, PCB 52, PCB 101, PCB 118, PCB 138, PCB 153, PCB 180); dugno nuosėdose – ftalatai (1 priede Nr. 14), BDE (1 priede Nr. 6), C10-C13 (1 priede Nr. 11), tributilalavas (1 priede Nr. 7), HBCDD (1 priede Nr. 20), PFOS (1 priede Nr. 17), PAA (1 priede Nr. 8, 10 ir 2 priedo A dalyje Nr. 12, papildomai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose – 2 priedo A dalyje Nr. 15, benz(a)antracenas, chrizenas, pirenas, fenantrenas), sunkieji metalai (1 priede Nr. 1, 2 ir 2 priedo A dalyje Nr. 14, papildomai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose – 2 priedo A dalyje Nr. 16), LOJ (1 priede Nr. 5), fenoliai (1 priede Nr. 9 ir 2 priedo A dalyje Nr. 17, 18), pesticidai (1 priede Nr. 3, 4, 13, 16, 18, 21, papildomai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose – 1 priede Nr. 12 ir 2 priedo A dalyje Nr. 7, 8), PCB (PCB 28, PCB 52, PCB 101, PCB 118, PCB 138, PCB 153, PCB 180), chlordanas (CAS Nr. 57-74-9), mireksas (CAS Nr. 2385-85-5), toksafenas (CAS Nr. 8001-35-2), chlordekonas (CAS Nr. 143-50-0), heksabromobifenilas (CAS Nr. 36355-01-8); biotoje – dioksinai ir dioksinų tipo junginiai (1 priede Nr. 19); BDE (1 priede Nr. 6), HBCDD (1 priede Nr. 20), PFOS (1 priede Nr. 17), PAA (1 priede Nr. 8 ir 2 priedo A dalyje Nr. 12), sunkieji metalai (1 priede Nr. 1, papildomai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose – 1 priede Nr. 2 ir 2 priedo A dalyje Nr. 14), LOJ (1 priede Nr. 5), pesticidai (1 priede Nr. 4, 16, 21, papildomai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose – 1 priede Nr. 3, 12, 13 ir 2 priedo A dalyje Nr. 7, 8), PCB (PCB 28, PCB 52, PCB 101, PCB 118, PCB 138, PCB 153, PCB 180), chlordanas (CAS Nr. 57-74-9), mireksas (CAS Nr. 2385-85-5), toksafenas (CAS Nr. 8001-35-2), chlordekonas (CAS Nr. 143-50-0), heksabromobifenilas (CAS Nr. 36355-01-8).		
47.7.	⁷ Pagrindiniai jonai – chloridai (Cl^-), sulfatai (SO_4^{2-}), natris (Na^+), kalis (K^+), manganas (Mg^{2+}), kalcis (Ca^{2+}).		
47.8.	⁸ Stebėsenos sąrašo medžiagos, nurodytos 2018 m. birželio 5 d. Europos Komisijos įgyvendinamajame sprendime (ES) 2018/840, kuriuo sudaromas medžiagų, stebėtinų Sąjungos mastu vykdant vandens politiką pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/105/EB, sąrašas ir kuriuo panaikinamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2015/495, ir/arba atitinkamai Komisijos atnaujintas Stebėsenos sąrašas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/105/EB 8b straipsnio nuostatas.		

Eil. Nr.	Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos (toliau – Programa) tikslo ir uždavinio pavadinimas Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
47.9.	⁹ Hidrometeorologiniai matavimai – vandens temperatūra, vandens laidumas (druskingumas), vandens lygis, bangos aukštis ir periodas, oro temperatūra, vėjo greitis ir kryptis, oro drėgnumas, oro slėgis, matomumas. Šie matavimai atliekami automatinėse stotyse.		

Priedo pakeitimai:

Nr. [1131](#), 2020-10-14, paskelbta TAR 2020-10-19, i. k. 2020-21668

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1131](#), 2020-10-14, paskelbta TAR 2020-10-19, i. k. 2020-21668

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 3 d. nutarimo Nr. 996 „Dėl Valstybinės aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo